

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Diplomová práce

Bc. Simona Chaloupková

Zájmové vzdělávání dospělých v Olomouci

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jen zdroje uvedené v této práci. Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a elektronická verze nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Olomouci dne 18. dubna 2018.

.....

podpis

Poděkování

Děkuji paní doc. PhDr. Ivetě Bednaříkové, Ph.D. za vedení mé diplomové práce, trpělivost a cenné rady. Také bych ráda poděkovala všem, kteří se podíleli na realizaci výzkumného šetření.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Simona Chaloupková
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Iveta Bednaříková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2018

Název práce:	Zájmové vzdělávání dospělých v Olomouci
Název v angličtině:	Interest education of adults in Olomouc
Anotace práce:	Diplomová práce se zabývá zájmovým vzděláváním dospělých v Olomouci. V teoretické části je hlavním cílem především definovat základní pojmy jako zájmové vzdělávání, zájem, dospělost, celoživotní vzdělávání a volný čas. Popisuje také jednotlivé typy zájmového vzdělávání a možnosti zájmového vzdělávání v Olomouci. Cílem praktické části je zjistit, které faktory ovlivňují účast dospělých na zájmovém vzdělávání, které důvody vedou dospělé k účasti na zájmovém vzdělávání, jaká pozitiva dospělým účast na zájmovém vzdělávání přináší a jak jsou dospělí spokojeni s nabídkou zájmového vzdělávání v Olomouci.
Klíčová slova:	Zájmové vzdělávání, celoživotní vzdělávání, zájem, dospělost, volný čas
Anotace v angličtině:	The thesis is focused on interest education of adults in Olomouc. The theoretical part defines basic fundamentals like interest education, interest,

	<p>adulthood, lifewide learning and leisure time. It describes also different types of interest education and possibilities of interest education in Olomouc. The practical part discovers which factors influence the participation on interest education, why adults participate on interest education, which are the main benefits of interest education for adults and how adults evaluate the offer of interest education in Olomouc.</p>
Klíčová slova v angličtině:	Interest education, lifewide learning, interest, adulthood, leisure time
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1: Dotazník
Rozsah práce:	85 stran
Jazyk práce:	český

OBSAH

ÚVOD	8
I. TEORETICKÁ ČÁST	10
1 Zájmové vzdělávání dospělých	10
1.1 Definice zájmového vzdělávání dospělých	10
1.2 Volný čas	12
1.2.1 Funkce volného času	14
1.3 Účastníci zájmového vzdělávání dospělých	14
1.4 Typy zájmového vzdělávání dospělých	17
1.4.1 Kulturní a estetická výchova	18
1.4.2 Pohybová a sportovní výchova	19
1.4.3 Cestování a turistika	21
1.4.4 Zdravotní výchova	23
1.4.5 Environmentální výchova	24
1.4.6 Vědeckotechnické vzdělávání	25
1.4.7 Jazykové vzdělávání	26
1.4.8 Náboženská a duchovní výchova	27
2 Zájmové vzdělávání dospělých v Olomouci	29
2.1 Město Olomouc	29
2.2 Kulturní a estetická výchova	30
2.2.1 Muzeum umění Olomouc	30
2.2.2 Galerie	31
2.2.3 Divadla a kina	31
2.2.4 Výtvarné kurzy	32
2.2.5 Knihovny	33
2.3 Pohybová a sportovní výchova	33
2.4 Cestování a turistika	35
2.5 Zdravotní výchova	36
2.6 Environmentální výchova	36
2.7 Vědeckotechnické vzdělávání	37
2.8 Jazykové vzdělávání	38
2.9 Náboženská a duchovní výchova	39

II. PRAKTICKÁ ČÁST.....	41
3 Výzkumné šetření.....	41
3.1 Současný stav zkoumané problematiky.....	41
3.2 Výzkumný cíl.....	42
3.3 Výzkumné otázky.....	42
3.4 Metoda zjišťování údajů.....	42
3.5 Vyhodnocení.....	44
3.6 Shrnutí výsledků výzkumu a diskuze.....	65
ZÁVĚR.....	72
LITERATURA.....	74
SEZNAM ZKRATEK.....	82
SEZNAM GRAFŮ.....	83
SEZNAM TABULEK.....	84
SEZNAM PŘÍLOH.....	85

ÚVOD

Vzdělávání provází celý náš život. Často si ho spojujeme pouze s klasickým školním prostředím a především s mládím, kdy navštěvujeme základní, střední, případně vysokou školu. Vzdelávání však nemusí končit získáním maturity či vysokoškolského titulu. Může, a je žádoucí aby tomu tak bylo, pokračovat i v dospělosti. A zdaleka nemusí probíhat pouze ve školních lavicích. Myslím si, že velké množství lidí si pod slovem vzdělávání představí právě ono zmiňované vzdělávání ve škole. Obzvláště pro dospělé může být představa toho, že by se vrátili do školy, poměrně děsivá. Je tedy důležité, abychom nezapomínali na to, že učit se něčemu novému zdaleka nemusíme jen ve škole. Oblast zájmového vzdělávání je oblastí nesmírně širokou, do které spadá celé spektrum aktivit. Ať už se jedná o různě zaměřené kroužky, sport, návštěvu kulturních akcí, environmentální aktivity, cestování a mnoho dalšího, každý si může najít to své. Zájmové vzdělávání nám může pomoci naučit se něco nového, odreagovat se od pracovních či jiných povinností, získat nové přátele, v některých případech i zlepšit naše zdraví či bojovat proti stresu. I přesto je však, dle mého názoru, tato oblast vzdělávání poměrně opomíjena. Navštěvování zájmových aktivit nám nepomůže k lepší pracovní pozici ani díky němu nezískáme žádný stupeň vzdělání. Jeho vliv na naši psychiku a celkovou spokojenost však může být zásadní. Proto jsem se touto diplomovou prací alespoň pokusila na jeho důležitost upozornit a zjistit jiné další zajímavé skutečnosti, které se zájmového vzdělávání týkají, např. které faktory ovlivňují účast dospělých na zájmovém vzdělávání.

Cílem diplomové práce bylo zjistit, které faktory ovlivňují účast dospělých na zájmovém vzdělávání, které důvody vedou dospělé k účasti na zájmovém vzdělávání, jaká pozitiva dospělým účast na zájmovém vzdělávání přináší a jak jsou dospělí spokojeni s nabídkou zájmového vzdělávání v Olomouci. Diplomová práce se skládá ze dvou částí, teoretické a praktické. Při tvorbě diplomové práce bylo nejprve nezbytné definovat základní pojmy důležité k uchopení tématu práce. Cílem teoretické části práce

bylo tudíž analyzovat zájmové vzdělávání v kontextu celoživotního vzdělávání a volného času dospělých, včetně specifikace jednotlivých typů zájmového vzdělávání. V první kapitole teoretické části byl definován pojem zájmové vzdělávání. V rámci definice jsme vysvětlili i pojmy zájem, celoživotní vzdělávání a dospělost. V první kapitole byl dále vysvětlen pojem volný čas a jeho funkce v životě člověka a také problematika účastníků zájmového vzdělávání se zaměřením na faktory, které mají na účast na zájmovém vzdělávání dle dostupné literatury největší vliv. V závěru první kapitoly byly definovány jednotlivé typy zájmového vzdělávání dospělých. Druhá kapitola již byla zaměřena více prakticky, a to na nabídku zájmového vzdělávání ve městě Olomouc.

Cílem praktické části bylo zjistit, které faktory ovlivňují účast dospělých na zájmovém vzdělávání, které důvody vedou dospělé k účasti na zájmovém vzdělávání, jaká pozitiva dospělým účast na zájmovém vzdělávání přináší a jak jsou dospělí spokojeni s nabídkou zájmového vzdělávání v Olomouci. Výzkumné šetření bylo provedeno prostřednictvím dotazníku, který byl distribuován účastníkům vybraných aktivit zájmového vzdělávání v Olomouci.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 Zájmové vzdělávání dospělých

První kapitola se zabývá definicí zájmového vzdělávání dospělých, pojmem volný čas a jeho hlavními funkcemi v životě člověka, popisuje problematiku účastníků zájmového vzdělávání a nakonec prezentuje jednotlivé typy zájmového vzdělávání dospělých.

1.1 Definice zájmového vzdělávání dospělých

Andragogický slovník (Průcha, Veteška, 2012, s. 208) definuje zájmové vzdělávání dospělých jako „*souhrn výchovně vzdělávacích, poznávacích, rekreačních a dalších systematických i jednorázových aktivit a činností dospělých. (...)*“ Je tedy zřejmé, že zájmové vzdělávání dospělých není příliš jednoznačným pojmem a zahrnuje velké množství různorodých aktivit, kterým se dospělý jedinec může věnovat. Andragogický slovník (tamtéž, s. 208) dále odhaluje hlavní účel zájmového vzdělávání dospělých a jeho typické znaky: „*(...) Směřuje k účelnému naplnění volného času a umožňuje lidem získat vědomosti a dovednosti mimo školní vzdělávání. Mezi charakteristické znaky patří zájem jedince, volný čas, dobrovolnost, svoboda výběru, pestrost nabídky, uspokojení potřeb, otevřenost a aktivita.*“ Podobně vymezuje zájmové vzdělávání i Šerák (2009, s. 50), a to jako „*souhrn krátkodobých i dlouhodobých forem, které umožňují edukační, tvůrčí i organizační volnočasové aktivity účastníků, směřující k saturaci jejich zájmů.*“ Společným jmenovatelem těchto definic je především fakt, že zájmové vzdělávání probíhá vždy ve volném čase jedince a to, zda se jedinec chce účastnit zájmového vzdělávání, je čistě jeho osobní volba. Stejně tak si může sám svobodně vybrat, které činnosti nebo činnostem se chce ve volném čase věnovat.

Důležitým rysem zájmového vzdělávání, jak už tento pojem sám o sobě napovídá, je také uspokojení zájmů jedince. Podle Machalové (2006, s. 110) je zájem složkou vztahu člověka k určitému objektu, předmětu zájmu.

Předmětem zájmu je přitom něco, co má pro člověka význam, proto v něm zájmy vyvolávají pozitivní emoce. Zájem tedy považuje za soustředěnost úmyslů a myšlenek na určitý předmět, kdy si člověk zároveň uvědomuje význam a emocionální přitažlivost tohoto předmětu. Podobné vymezení pojmu zájem lze nalézt i v Psychologickém slovníku (Hartl, Hartlová, 2015, s. 694), který jej definuje jako *„schopnost trvalejšího zaměření, soustředění na určitou činnost, s výrazným emočním doprovodem (...)“*. Psychologický slovník (tamtéž) dále poznamenává, že *„lidé se svými zájmy výrazně liší, a to nejen jejich zaměřením, ale i trvalostí, hloubkou, šířkou, intenzitou a hodnotou“*.

Zájmové vzdělávání dospělých je neoddelitelnou součástí celoživotního vzdělávání. Pojem celoživotní vzdělávání chápeme jako *„veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů. V ideálním případě představuje nepřetržitý proces, který předpokládá komplementaritu a prolínání uvedených forem učení v průběhu celého života“* (Průcha, Veteška, 2012, s. 52). Veteška (2017, s. 116) poznamenává, že *„realizace konceptu celoživotního vzdělávání a učení je reakcí na požadavky znalostní společnosti, která vyžaduje nové kvalifikace a především nové kompetence svých členů“*. Po celý život jsou lidé vystaveni různým situacím, ze kterých se, ať chtějí nebo ne, neustále učí a získávají nové zkušenosti, které následně mohou dále uplatnit. V případě celoživotního vzdělávání se tedy nejedná zdaleka jen o vzdělávání a učení ve škole, i když to se mnohým možná vybaví jako první. Lze se učit i z každodenního života, ve volném čase, při uspokojování zájmů. Zároveň společnost tyto zkušenosti a znalosti vyžaduje, aby v rámci ní lidé vůbec mohli kvalitně fungovat.

Vzhledem k tomu, že tématem předložené diplomové práce je zájmové vzdělávání dospělých, je nutné objasnit i pojem dospělost. Může se zdát jednoznačný, ale ve skutečnosti v sobě spojuje různé úhly pohledu na dospělého člověka. *„Formálně se dospělosti dosahuje dovršením věku osmnácti let (tj. právně, dáno zákonem). Z psychologického a biologického hlediska jde o období vrcholu zrání jedince. Ve vývoji od dětství k dospělosti*

je stále menší vliv biologických faktorů, na síle nabývají stále více sociální vlivy. Dospělost je pro naprostou většinu lidí obdobím životní stabilizace a životního realismu. (...) Psychická dospělost se projevuje schopností člověka samostatně myslet a jednat. Jedinec disponuje celkovou myšlenkovou a pracovní stabilitou, umí si plánovat vlastní život, je vytrvalý a odpovědný“ (Průcha, Veteška, 2012, s. 79). Podobně vnímá psychickou dospělost i Krystoň (2011, s. 59) – za jeden z nejdůležitějších znaků psychické dospělosti také považuje svobodu jednání a rozhodování. Navíc jako další ze znaků psychické dospělosti uvádí také dosažení vyšší sebejistoty a sebedůvěry nebo například schopnost přijmout zodpovědnost, která z role dospělého vyplývá.

Někdy není jednoduché určit, kdo je skutečně dospělým. Jedinec může dosáhnout věku osmnácti let a tudíž být dospělým z právního hlediska, z psychického hlediska však dostatečně vyspělý a samostatný vůbec nemusí být. Pro oblast zájmového vzdělávání dospělých je však klíčové, že dospělý jedinec je *„vyspělý a zralý sociálně, psychicky, biologicky a ekonomicky a absolvoval minimálně základní vzdělání“* (Palán, Langer, 2008, s. 38). Musí být tedy vyspělý po všech stránkách.

Zájmové vzdělávání bychom tedy zjednodušeně mohli nazvat souhrnem různorodých aktivit, kterým se dospělí věnují ve volném čase. Jak tento pojem sám o sobě napovídá, zájmové vzdělávání slouží především k uspokojení zájmů dospělého a smysluplnému naplnění jeho volného času. Za dospělého pak považujeme člověka vyspělého po všech stránkách, a to sociální, psychické, biologické i ekonomické.

1.2 Volný čas

Jak již bylo uvedeno výše, jednou z vlastností zájmového vzdělávání dospělých je, že vždy probíhá v jejich volném čase. Slovní spojení volný čas obvykle vyvolává pozitivní pocity a myšlenky. Bez toho, aby si člověk alespoň část dne užil volna od zaměstnání či školy, by nepochybně nemohl fungovat.

Dle Výkladového slovníku vzdělávání dospělých je volným časem „čas probíhající mimo pracovní povinnosti, se kterým může člověk nakládat dle vlastního uvážení, zájmů a svobodného rozhodnutí. Čas, který zůstane člověku po naplnění povinností, vyplývajících z pracovních a rodinných rolí a saturace fyziologických potřeb. Čas, který je věnován relaxaci, kulturnímu, tělesnému a duševnímu rozvoji jedince, ev. i naplňování dobrovolně přijatých společenských rolí“ (Palán, 1997, s. 124). Ve volném čase jsou tudíž dospělí oproštěni od všech povinností, které je jinak svazují, a mohou se věnovat jak relaxaci a odpočinku, tak vlastnímu rozvoji. Šerák (2009, s. 27) oproti Výkladovému slovníku vzdělávání dospělých vymezuje volný čas zjednodušeněji, a to jako dobu, kdy je člověk „oproštěn od každodenního tlaku a povinností, dobu, jejíž naplnění závisí pouze na osobní vůli“. Podstata těchto dvou vymezení volného času je však prakticky stejná, u obou stojí volný čas mimo všechny povinnosti a můžeme se během něj věnovat činnostem, kterým sami chceme.

Všechny činnosti člověka lze rozdělit do čtyř kategorií. Jedná se o následující kategorie: „práce, rodinné závazky, sociální závazky a aktivity orientované na sebeuspokojení či sebevyjádření“, přičemž za volný čas považujeme pouze poslední zmíněnou kategorii, aktivity orientované na sebeuspokojení či sebevyjádření. Pro volný čas je dle Dumazediera (In Šerák, 2009, s. 27) typické:

- *osvobození od institucionálních povinností*
- *nezainteresovanost, která se projevuje absencí materiálních, ekonomických a sociálních cílů*
- *hédonismem – cílem je samo o sobě uspokojení*

Volný čas tedy můžeme popsat jako čas, po který jsou lidé zbaveni veškerých závazků a povinností vůči ostatním lidem i institucím, čas, během kterého se soustředí pouze na své uspokojení, odpočinek a činnosti, kterým se sami chtějí věnovat.

1.2.1 Funkce volného času

Funkce, které volný čas plní, lze vymezit různě. Ve volném čase se mohou lidé věnovat odpočinku a „nicedělání“ nebo naopak podávat vrcholové sportovní výkony. Hradečná (1995, s. 66) uvádí následující funkce volného času: *zábava, odpočinek a vlastní rozvoj člověka*. Toto členění jistě vystihuje, co pro člověka volný čas znamená a co mu dává, je však poněkud zjednodušené. Z toho důvodu předkládáme i poněkud podrobnější kategorizaci funkcí volného času, které vymezuje Opaschowski (In Hofbauer, 2011, s. 10). První kategorií je *rekreace*, kdy člověk především nabírá nové síly a odpočívá. Dále *kompenzace*, kdy jsou odstraňována zklamání a frustrace člověka. Třetí funkcí je *výchova a další vzdělávání*. Čtvrtou funkcí volného času je *kontemplace*, tedy „hledání smyslu života a jeho duchovní výstavby“. Jako pátou funkci uvádí toto členění *komunikaci*, která zastřešuje kontakty a vzájemné vztahy s ostatními. Šestou funkcí je *participace*, tedy podílení se na společenském vývoji. Předposlední funkcí volného času je *integrace*, kterou můžeme popsat jako „*stabilizaci života rodiny a vrůstání do společenských organismů*“. Poslední funkcí je *akulturace*, tedy „*kulturní rozvoj sebe samého, kreativita v umění, sportu, v technických a dalších činnostech*.“ Zájmové vzdělávání dospělých, dle našeho názoru, může figurovat ve všech výše uvedených funkcích. Pokud se dospělý rozhodne zájmově vzdělávat, jistě to pro něj bude určitá rekreace, odpočinek. Stejně tak může zájmové vzdělávání dospělému pomoci odstranit určité zklamání – díky zájmové činnosti alespoň na čas zapomene na starosti a postupně se může začít cítit čím dál lépe. Stejně tak se při účasti na zájmových činnostech lidé dále vzdělávají, hledají v nich smysl života, komunikují s ostatními, vrůstají do společnosti a rozvíjí se.

1.3 Účastníci zájmového vzdělávání dospělých

Mohli bychom říci, že zájmové vzdělávání je otevřeno komukoliv. Nezáleží na věku, pohlaví, společenském postavení a tak dále. Přesto však můžeme pozorovat, že určité kategorie dospělých mají větší chuť zájmově se vzdělávat než ostatní. Dle Šeráka (2009, s. 131) je v zájmovém vzdělávání

například typická převaha žen. *„Jde o trend, který shodně potvrzují všechny provedené analýzy. Ženy projevují větší zájem o přednášky týkající se genderové a zdravotní problematiky nebo cestování, majoritní zastoupení mají i na literárních a hudebních setkáních.“* Tuto skutečnost potvrzují i výsledky výzkumného šetření provedeného v rámci projektu Vzdělávání dospělých v různých fázích životního cyklu: priority, příležitosti a možnosti rozvoje. Tímto šetřením bylo zjištěno, že vzdělávání ve volném čase se účastní téměř dvakrát více žen než mužů. *„Důvody lze spatřovat v tendenci ke sdružování v sociálním životě žen, důvodem může být i rozmanitější nabídka vzdělávacích příležitostí, v nichž ženy mohou saturovat své zájmy* (Knotová, Šimberová, 2006). S touto domněnkou nemůžeme než souhlasit, jelikož i z našeho pohledu jsou možnosti uspokojení zájmů mužů omezeny. Setkáváme se s nabídkou řady zájmových kurzů, ve kterých sice jsou vítáni i muži, avšak svým zaměřením vyzývají k účasti spíše ženy. Například taneční kurz dle našeho názoru navštíví spíše žena než muž, přestože může být určen jak pro ženy, tak pro muže.

Dalším diskutovaným faktorem, který ovlivňuje účast na zájmovém vzdělávání, je věk. Dle Šeráka (2009, s. 131) se zájmového vzdělávání neaktivněji účastní lidé ve věku 19-25 let. *„Lze se domnívat, že mladí dospělí mají více volného času, mohou jej svobodně naplňovat, neboť nemají svůj volný čas tolik svázaný s povinnostmi souvisejícími s rodinnými nebo pracovními činnostmi. Pravděpodobně se také projevuje tendence charakteristická pro tuto věkovou kategorii, kterou je u mladých dospělých preference trávení volného času mimo domov ve společnosti vrstevníků“* (Knotová, Šimberová, 2006). Je logické, že k tomu, aby se dospělí mohli vzdělávat ve volném čase je nutné, aby vůbec nějaký volný čas měli. Absence starostí o rodinu a dalších povinností tak mladým dospělým dostatek volného času umožňuje. Samozřejmě to však, dle našeho názoru, nemusí platit vždy. I lidé v této věkové kategorii již mohou mít rodinu nebo náročnou práci, kvůli které jim na vlastní aktivity nezbývá příliš času.

Kromě pohlaví a věku významně ovlivňuje účast na zájmovém vzdělávání také dosažené vzdělání dospělého. *„Na základě provedených*

analýz se dá konstatovat, že existuje přímá úměrnost mezi výší dosaženého vzdělání a účastí na dalším vzdělávání. Tuto skutečnost vysvětlujeme tím, že zatímco lidé s nižším vzděláním jsou zaměřeni spíše na materiální hodnoty a krátkodobé cíle, vyšší vzdělání jedinci umožňuje pohybovat se v dimenzích seberealizace a tolerance, schopnosti pochopit ekologické, sociální a další problémy a považovat je za důležité, být si vědom širších souvislostí a hledět do budoucnosti“ (Šerák, 2009, s. 132). Touha po seberealizaci, větší rozhled a zájem o problémy společnosti jsou jistě hnacím motorem pro zájmové vzdělávání. Méně již souhlasíme s tvrzením, že lidé s nižším vzděláním jsou zaměřeni spíše na materiální hodnoty. Samozřejmě tomu tak může být, mnohdy jsou však na materiální hodnoty zaměřeni i lidé s vysokým vzděláním a sociálním postavením.

Stejně tak může účast na zájmovém vzdělávání ovlivnit i rodinný stav dospělého, zde jsou však dle provedeného výzkumu patrné velké rozdíly mezi pohlavími. Zájmových aktivit se účastní poměrně srovnatelné a vysoké procento žen i mužů v kategorii svobodných a žijících v manželství. V kategorii vdovec/vdova se již účastní zájmového vzdělávání pouze 22% mužů oproti 78% žen. V kategorii rozvedený/á je rozdíl ještě vyšší – 14% mužů a 86% žen (Knotová In Rabušicová, Rabušic, 2008, s.181). Celkově se zájmovému vzdělávání věnují především svobodní, což je zcela logické. Lze očekávat, že mají více volného času než dospělí žijící v manželství, kteří už mají například i děti. Ovšem v kategorii dospělých žijících v manželství se také objevuje poměrně vysoké procento účastníků zájmového vzdělávání. Domníváme se, že zde může být motivací k zájmovým aktivitám především touha odpočinku od každodenních rodinných povinností. Dalšími procentuálně hojně zastoupenými účastníky zájmových aktivit jsou ovdovělé či rozvedené ženy, což potvrzuje již výše diskutovanou převahu žen v zájmovém vzdělávání.

Výše uvedené faktory, které ovlivňují účast na zájmovém vzdělávání, jsou nejspíš těmi nejvýznamnějšími a nejčastěji zkoumanými. Jistě však existuje i celá řada dalších okolností, které na účast na zájmovém vzdělávání působí. Tak například bychom sem zařadili celkovou aktivitu jedince –

někomu ve volném čase postačí odpočinek a například sledování televize, jiný potřebuje volný čas trávit aktivně a smysluplně. Dalším faktorem, který podle nás také mnohdy ovlivňuje trávení volného času jedince, je temperament. Máme na mysli především Jungovu typologii extroverze a introverze (Hartl, Hartlová, 2015, s. 634). Pokud mluvíme o skupinových aktivitách, například různých zájmových kroužcích, lze předpokládat, že se jich účastní spíše lidé od přírody společenší a extrovertní než introverti. Je tedy složité jednoznačně říci, kdo se zájmového vzdělávání účastní nejvíce, v obecné rovině však můžeme použít alespoň Šerákovo (2009, s. 135) shrnutí: „*Obecně lze konstatovat, že o zájmové vzdělávání mají zájem především jedinci aktivní a samostatní, s vyšším vzděláním, zvyklí rozvíjet svou osobnost a disponující dostatečným množstvím volného času, který mohou svému rozvoji věnovat. Z výše uvedených charakteristik vyplývá, že nejčastějšími účastníky jsou studenti, důchodci a zaměstnanci se stabilní rodinnou i pracovní situací.*“

I když se zájmového vzdělávání může účastnit v podstatě každý, lze pozorovat, že se mezi účastníky objevují určité typy lidí více než ostatní. Z výše uvedených výzkumů vyplývá, že zájmového vzdělávání se častěji účastní ženy, mladí dospělí a dospělí s vyšším dosaženým vzděláním.

1.4 Typy zájmového vzdělávání dospělých

Zájmové vzdělávání dospělých lze rozdělit do různých kategorií, typů. Knotová (In Rabušicová, Rabušic, 2008, s. 180) uvádí šest typů zájmového vzdělávání. Jako první uvádí *sportovní aktivity*, kam řadí například jógu, fotbal nebo lyžování. Dalším typem zájmového vzdělávání jsou *rukodělné činnosti*, například tkaní, šití a batikování. Třetí kategorií jsou *umělecké činnosti*, například malba a keramika. Jako další typ uvádí *dějiny umění, architektury a filmu*, dále *sběratelství* a nakonec *dámský klub*. Dělením zájmového vzdělávání dospělých se zabývá i Šerák (2009, s. 137-138), který uvádí následující kategorie: *kulturní a estetická výchova; pohybová a sportovní výchova; cestování a turistika; zdravotní výchova; environmentální výchova; vědeckotechnické vzdělávání; jazykové vzdělávání; náboženská a duševní výchova*. Společnými kategoriemi, které uvádí

jak Knotová, tak Šerák, jsou umělecké a sportovní činnosti, dále už se však ve svém členění rozcházejí. Nelze si nevšimnout, že oproti prvnímu uvedenému členění zájmového vzdělávání zahrnuje Šerákovo členění mnohonásobně širší společenskou oblast. Z toho důvodu budeme dále vycházet z členění zájmového vzdělávání dle Šeráka.

1.4.1 Kulturní a estetická výchova

První kategorií, kterou Šerák (2009, s. 138) uvádí, je kulturní a estetická výchova. *„Reálně se většina vzdělávacích aktivit tohoto segmentu zaměřuje především na umělecké vzdělávání. Důležité jsou v této oblasti subjektivní emoce, schopnost prožitku a vcítění se, a očekávaných výsledků lze proto dosáhnout pouze překonáním pasivního přijímání poznatků a vjemů.“* Edukační působení v tomto případě může probíhat dvěma různými způsoby. První je výchova uměním, kdy umění má působit na osobnost člověka s cílem vytvořit jedince, který *„je schopen estetického prožitku při styku s uměleckým dílem a vlastního úsudku i hodnocení a nepodléhá vnějším hodnotícím soudům.“* Dalším způsobem, jak lze na člověka v této oblasti působit, je výchova k umění. Zde je také kladen důraz na prožívání umění a schopnost jeho hodnocení, přidávají se však i další umělecké činnosti, díky kterým se výchova k umění uskutečňuje. Oproti prvnímu způsobu edukačního působení, výchově uměním, je to především činnost tvořivá, při které už člověk sám vytváří vlastní umělecké dílo a jeho úkolem není umění pouze vnímat a prožívat (Šerák, 2009, s. 140). Umění je všude kolem nás, neustále nás obklopuje. Ať už se jedná o výtvarné umění, architekturu, hudbu či film, působení umění se dospělí nevyhnou. Prostřednictvím umění mohou získávat nové znalosti a dovednosti, rozvíjet svoji osobnost, relaxovat.

Jedněmi z nejvýznamnějších institucí kulturní a estetické výchovy jsou muzea a galerie. *„Podstatou jejich činnosti je plánovité shromažďování, spravování a vědecké zpracovávání sbírek hmotného dokladového materiálu, které mohou být dále využívány k rozvoji kultury, k vědeckému bádání i k výchově“* (Šerák, 2009, s. 142). Výchovné působení muzeí probíhá

především prostřednictvím *expozi*c, které mají stálý, odborně zpracovaný program, dále *výstav*, které jsou většinou zaměřeny na určité téma, oblast a jsou časově omezené a nakonec *propagačních činností*, které zahrnují např. vydávání publikací, organizaci zájmových kroužků, spolupráci s dalšími institucemi atd. (Šerák, 2009, s. 145).

Edukační působení v muzeu může probíhat různými způsoby. Zejména se jedná o prohlídky expozi. Prohlídka může být pod vedením průvodce, který disponuje přiměřenými znalostmi problematiky a jeho výklad musí být správný z odborného hlediska, ani příliš krátký, ani příliš dlouhý a zároveň zajímavý a srozumitelný – je tedy žádoucí, aby byl přizpůsoben věku a sociální struktuře návštěvníků. Dalšími formami edukačního působení v muzeích jsou např. *besedy*, *kurzy*, *tvůrčí dílny*, *animace* a nakonec *zvláštní edukační programy*, kam řadíme dny otevřených dveří, dny umění, odborné konference apod. (Horáček, 1998, s. 66-71). Šobáňová (2012, s. 78) tento výčet doplňuje například ještě prohlídkou doplněnou aktivitou, která prostřednictvím různých (výtvarných, dramatických, apod.) činností aktivizuje návštěvníky nebo prohlídkou s učební pomůckou, kdy mají návštěvníci k dispozici různé průvodce či pracovní listy.

Kromě muzeí může estetická a kulturní výchova probíhat v již zmíněných galeriích. „*Za zvláštní typ muzeí orientovaných umělecky jsou považovány galerie. Jejich činnost je jedním ze základních pilířů estetické výchovy. Galerijní expozice a výstavy jsou zaměřeny na malířství, grafiku, sochařství, uměleckou keramiku apod. Specifickým prvkem kulturně výchovné činnosti galerií jsou kromě výstav a expozi i vernisáže*“ (Šerák, 2009, s. 148).

1.4.2 Pohybová a sportovní výchova

Sportovní a pohybové aktivity jsou, dle našeho názoru, jedny z vůbec nejvíce provozovaných aktivit volného času dospělých. Pohyb přirozeně provází člověka celým životem. Již od narození směřuje jedinec k tomu, aby se naučil chodit, běhat, plavat, jezdit na kole a spoustu dalších pohybových aktivit. Tělesná výchova je součástí vyučování základních škol

a žáci jsou často motivováni i k pohybovým aktivitám mimoškolním. Je nezpochybnitelné, že na zdravý vývoj člověka má pohyb pozitivní vliv. Ukončením školní docházky však důležitost pohybu pro člověka neklesá, spíše naopak. Pohybové aktivity mohou být mocným nástrojem odpočinku a relaxace od každodenních povinností, mají však i mnohem hlubší význam, a to především pro naše tělesné i duševní zdraví. Pro někoho je sport pouze relaxací, pro jiné například možnost, jak se zbavit nadváhy a tím udělat něco pro své zdraví. Motivy, pro které se dospělí rozhodnou začít s pohybovou aktivitou, mohou být tedy různé. Šerák (2009, s. 150) shrnuje nejčastější z nich. Prvním motivem je „*zajištění normálního tělesného vývoje a růstu jedince*“. Dle našeho názoru by se mohlo zdát, že tento motiv se týká spíše dětí a dospívajících. Je však samozřejmé, že i v dospělosti prochází jedinec určitým tělesným vývojem, i když už se nejedná o růst v pravém slova smyslu, a že pro tento vývoj je pohyb stejně důležitý jako v dětství a dospívání. Dalším motivem je „*fyzické zdokonalování člověka a udržování fyzické zdatnosti*“. Zde vstupuje do popředí nejspíše hlavně budování určité fyzické kondice. Mohlo by se zdát, že fyzická kondice není nepostradatelnou a že i pokud není dospělý schopen podávat sportovní výkony na určité úrovni, v běžném životě ho to nijak neomezuje. Částečně je to jistě pravda, na druhou stranu však fyzická kondice dospělému nepochybně život ulehčí – i obyčejná chůze do schodů je díky kondici mnohem méně namáhavá. Třetím motivem pro pohybovou aktivitu je „*zvyšování svalové hmoty a výkonnosti*“. Tento motiv je, dle našeho názoru, aktuální spíše u dospělých, kteří již sportují pravidelně a chtějí se dále zdokonalovat. Čtvrtým motivem je „*kompenzace nedostatku tělesného pohybu*“. Tento motiv je v současnosti jistě velmi aktuální, neboť dospělí tráví mnoho času v zaměstnání, kde mají pouze malou anebo žádnou možnost pohybu. Dalším motivem je „*regenerace a rehabilitace, odstranění zdravotních defektů nebo nedostatků (vadné držení těla, krevní oběh, obezita...)*“. Není pochyb o tom, že díky pohybu se dospělý může zbavit různých zdravotních problémů. Zlepšení zdravotního stavu je jistě velmi silným motivem, který přiměje k pohybu i takové jedince, kteří se mu dříve vyhýbali obloukem. S tímto motivem souvisí i další, a to „*péče o zdraví a krásný vzhled*“. Zde se již nejedná pouze o snahu zmírnit zdravotní problémy, ale i to, aby dospělý dobře vypadal a byl spokojen sám

se sebou. Nakonec řadí Šerák k výše uvedeným motivům navíc „zábavu“ a „touhu po sociálních kontaktech“.

Motivy, které dospělé přivádí ke sporu a pohybovým aktivitám, mohou být tedy velmi rozmanité. Další jev, na který Šerák (2009, s. 151) upozorňuje a který také jistě velmi často přiměje dospělé k pohybu, je působení módy a reklamy v oblasti sportovních aktivit. S tím, že na tuto oblast volnočasových aktivit velmi působí móda, silně souhlasíme. V současnosti jsou lidé obklopeni, někdy možná až zahlceni, pravidly zdravého životního stylu, bio potravinami, neustále dalšími nově vzniklými typy cvičení a vyobrazeními ideální postavy. Ať už se jedná o televizi, časopisy či internet, zdravý životní styl je lidem podsouván ze všech stran a mnoho z nich jistě cítí alespoň určitý tlak na to, aby žili zdravě a věnovali se pohybovým aktivitám. Tento stav je jistě na jednu stranu pozitivní, nic by se však nemělo přehánět a každý by se měl věnovat pohybovým volnočasovým aktivitám dle svých možností a uvážení.

1.4.3 Cestování a turistika

Cestování patří mezi aktivity, bez kterých by si jistě mnoho dospělých už nedokázalo svůj život představit. Svoboda cestování, která v současnosti existuje, dospělým dovoluje navštěvovat nejrůznější místa v nejexotičtějších částech světa, stejně tak však mohou cestovat jen v rámci rodné země a poznávat krásy domova.

Cestovní ruch můžeme dělit na *vnitřní*, kdy se jedná o cestování na území určitého státu a *mezinárodní*, v rámci kterého lze cestovat mezi více různými státy či dokonce kontinenty. Dále můžeme cestovní ruch dělit na *organizovaný*, využívající služeb cestovních kanceláří nebo jiných organizací, které cestování zajišťují a řídí a na *neorganizovaný*, kdy si vše cestovatelé zajišťují a plánují sami, dle vlastních přání a rozhodnutí. Navíc rozlišujeme základní a speciální formy cestovního ruchu. Základními formami je *rekreační*, *kulturní* a *lázeňský* cestovní ruch, speciálními pak cestovní ruch *kongresový*, *obchodní*, *sportovní* atd. Pro zájmové vzdělávání má velký význam především *rekreační* cestovní ruch, který je zaměřen hlavně

na odpočinek a regeneraci sil jak tělesných, tak duševních. Zahrnuje množství různých rekreačních činností jako pěší turistika, plavání, lyžování, sáňkování, procházky apod., může mít však i formu pasivního odpočinku, kdy je aktivita dospělého minimální. Druhou nejvýznamnější formou cestovního ruchu je pro zájmové vzdělávání cestovní ruch *kulturní*, který pomáhá uspokojovat duchovní potřeby dospělého jako je vzdělávání, poznávání či zábava a obvykle zahrnuje návštěvy různých kulturních památek či akcí (Šerák, 2009, s. 156 - 157).

Specifickou formou cestovního ruchu je turistika. „*Turistiku můžeme definovat jako souhrn činností využívajících aktivní pohyb a pobyt v přírodě k poznávání historických, společenských a přírodních památek, zajímavostí a podobně. Cílem turistiky je komplexní rozvoj osobnosti s využitím tělesných cvičení ve spojení s kulturně-poznávací činností*“ (Louka a kol., 2010, s. 14). U nás patří turistika k oblíbeným aktivitám volného času. Dokazuje to nejen velký počet lidí, kteří turistiku provozují, ale i množství turistických tras, o které je zároveň náležitě pečováno. Jedním z důvodů oblíbenosti turistiky mohou být nízké náklady na její provozování a také touha po chybějícím kontaktu s přírodou, a to především u dospělých žijících ve velkých městech. Jak již bylo uvedeno výše, turistika zajišťuje komplexní rozvoj osobnosti. Zlepšuje tedy nejen pohybové schopnosti – rozšiřuje také kulturní rozhled, přináší nové poznatky z různých oborů, upevňuje vztah k přírodě a kultuře, rozvíjí osobnost nebo například uvolňuje psychické napětí (Šerák, 2009, s. 159).

Turistiku můžeme dělit dle různých kritérií. Jedním z nich je dělení na turistiku organizovanou a neorganizovanou podle toho, zda je účastník členem některé turistické organizace či nikoliv. Další možné dělení vycházející z historie a tradice české turistiky vypadá následovně (Louka a kol., 2010, s. 15):

- *Pěší turistika* – sem řadíme různé vycházky, výlety, pochody, ale také i náročnější expedice
- *Cykloturistika* – patří sem vyjížďky a výlety na kole
- *Vysokohorská turistika* – řadíme zde pohyb v horách, horské túry

- *Turistika zimní, lyžařská* – patří sem lyžařské vyjížďky, ale například i přechody pohoří s využitím lyží nebo sněžnic a zimní táboření
- *Turistika na vodě* – sem řadíme splouvání řek i putování po jezerech a mořích
- *Mototuristika* – jedná se o motoristické vyjížďky kombinované s turistikou
- *Speleoturistika* – zajišťuje poznávání krasových jevů, jeskyň
- *Hipoturistika (turistika na koni)* – forma turistiky, která má i specifické zdravotní účinky

1.4.4 Zdravotní výchova

„Zdraví patří k nejvýznamnějším hodnotám života každého člověka. Je tomu tak proto, že jsme-li zdraví, můžeme pracovat, můžeme uskutečňovat svá přání a realizovat své životní plány. Zdraví tedy není samo o sobě cílem života, ale představuje jednu z podmínek smysluplného života“ (Machová, 2015, s. 10). Pokud člověk není zdravý, je to pro něj vždy určitá zátěž jak po fyzické stránce, tak po stránce psychické. Nemoc může negativně ovlivnit celý život, obzvláště jedná-li se o nemoc dlouhodobou. To, jestli jedinec onemocní, často nemůže nijak ovlivnit. Jsou však určité zdravotní problémy, kterým se díky informovanosti a vzdělanosti v oblasti zdraví můžeme alespoň částečně vyhnout. K tomu napomáhá zdravotní výchova. *„Zdravotní výchova se zaměřuje na rozvoj celkové zdravotní uvědomělosti, popularizaci základních principů fyzické i duševní hygieny, základy zdravé výživy a zdravého životního stylu a samozřejmě primárně na zdravotní prevenci“* (Šerák, 2009, s. 160). Účinná prevence nemocí by měla být snahou každého z nás, ukazuje se však, že mnoho lidí na prevenci příliš nedbá a často ji až podceňují. *„Většina lidí uznává důležitost prevence a chápe, že je lepší nemocem předcházet, než jimi trpět. (...) Přesto však někdy dobře míněná preventivní opatření přijímají lidé neochotně nebo na ně nedbají, zatímco i třeba nepříjemnému léčení se ochotně podrobují. Tento přístup souvisí s tím, že dokud je člověk zdravý a nemá žádné obtíže nebo bolesti, necítí potřebu navštěvovat lékaře. Tento přístup k prevenci může dále souviset s domněnkami lidí, že právě jim určitá nemoc nehrozí. Výchova ke zdraví má*

proto důležitý úkol změnit chování lidí tak, aby si uvědomili nutnost přechodu z oblasti léčení nemocí do oblasti podpory zdraví a prevence“ (Machová, 2015, s. 14). Zdravotní výchova by tedy jistě měla být důležitou součástí života společnosti a každý by měl mít možnost se v této oblasti kvalitně vzdělávat. Informovanost je v tomto ohledu velmi důležitá – pokud dospělý neví, jaká pravidla dodržet pro zachování zdraví a zdravého životního stylu, těžko se jimi může řídit. Tyto informace však můžeme často postrádat. Jak připouští Šerák (2009, s. 161), aktivita institucí v této oblasti zájmového vzdělávání je mnohdy nedostatečná. Dospělí se tak často musí spoléhat spíše na informace, které získají například z médií. Časopisy, televize či internet poskytují mnoho různých informací z této oblasti, někdy však může být problém rozeznat, zda jsou tyto informace skutečně ověřené a na určité úrovni. Alespoň na některé instituce se však v této oblasti můžeme spolehnout. *„Významnou osvětovou činnost v oblasti zdravotní osvěty vykonávají kromě organizací ministerstva zdravotnictví i lékařské fakulty, Státní zdravotní ústav nebo Národní centrum podpory zdraví“* (Šerák, 2009, s. 161).

1.4.5 Environmentální výchova

Ekologie a zájem o životní prostředí se v posledních letech stávají čím dál více diskutovanými tématy a je třeba, aby se dospělí v této oblasti také určitým způsobem rozvíjeli a vzdělávali. Fungování v harmonickém souladu s přírodou a životním prostředím by mělo být jistě snahou jak každého člena společnosti, tak společnosti jako celku. *„Člověk se od ostatních tvorů liší schopností svobodně se rozhodnout a být zodpovědný. Z toho důvodu má svou morální zodpovědnost i za kroky v přírodě, které uskutečňuje. Na přírodě je zcela závislý a nemůže bez ní a bez základních podmínek života existovat, zatímco příroda je na člověku zcela nezávislá“* (Ezechel, Zichová, Pytloun, 2012, s. 210). Je tedy zcela nezbytné zamyslet se nad tím, jak přírodu ještě více nezatěžovat, jak k ní chovat úctu a respektovat ji.

„Environmentální výchova představuje formální i neformální působení na populaci, jež zprostředkovává informace o vzájemných vztazích systému

člověk – společnost – příroda a pomáhá jí vytvářet vhodně hierarchie hodnot a pozitivní postoje k této problematice. Ideálním deklarovaným cílem tohoto působení je rozvoj znalostí a návyků občanů nutných k pochopení těchto vzájemných vztahů a uvědomění si nutnosti aktivního individuálního přínosu každého jedince“ (Šerák, 2009, s. 162). Úkolem environmentální výchovy tedy není jen ukázat dospělým, jak se chovat ekologicky a suše jim předávat znalosti, i když i to je jejím posláním. Environmentální výchova by měla změnit i jejich hodnoty, postoje a zajistit, aby se lidé sami chtěli chovat ekologicky a šetrně k životnímu prostředí, aby sami pocítili důležitost tohoto chování. Hlavním cílem ekologické výchovy je dle Máchala (2000, s. 15) především:

- zvyšovat spoluodpovědnost lidí za současný i příští stav přírody i společnosti, (...) za smysluplné využívání místních zdrojů*
- rozvíjet citlivost, vstřícnost a tvořivost lidí k řešení problémů péče o přírodu i problémů lidské společnosti*
- utvářet ekologicky příznivé hodnotové orientace, které kladou důraz na dobrovolnou střídmost, na nekonsumní, duchovní kvality lidského života*

Každý jedinec by si tedy měl být vědom toho, že má odpovědnost za to, jak příroda a svět kolem vypadá a v budoucnu vypadat bude, měl by být vnímavý k problémům společnosti a budovat si v sobě ty správné hodnoty. Je jednoduché říci si, že já sám nemohu stav životního prostředí změnit a že to, že se chovám ekologicky a šetrně k přírodě je jen „kapka v moři“. V tomto případě se počítají i maličkosti – kdyby se všichni lidé chovali šetrně k životnímu prostředí, předešli bychom mnoha problémům. Je však více než jasné, že takovéto teorie není příliš snadné uvést do praxe, můžeme se o to však, prostřednictvím vzdělávání, alespoň pokusit.

1.4.6 Vědeckotechnické vzdělávání

„Neustálý pokrok v přírodních, společenských a technických oborech se odráží v rostoucí úloze vědy ve společnosti a v jejím pronikání do běžného života. (...) Pojetí vědeckého vzdělávání dospělých proto vychází z aktuálních trendů a poznatků moderní vědy. Cílem je rozvoj poznávání skutečnosti

prostřednictvím vědy, prohlubování vědomostí a dovedností, popularizace a zavádění nových poznatků do praxe či výchově k racionálnímu, kritickému myšlení“ (Šerák, 2009, s. 167). Vědeckotechnické vzdělávání dospělých je realizováno především prostřednictvím institucí, jakými jsou muzea, hvězdárny, zoologické a botanické zahrady atd. Dále ke vzdělanosti v této oblasti výrazně přispívají masová média, mezi která patří odborné časopisy a také vyhledávané odborné pořady a dokumenty. Velkému zájmu se těší také oblast paranormálních jevů či esoteriky. Z konkrétních institucí, které se vědeckotechnickým vzděláváním zabývají, bychom mohli jmenovat např. Českou vědeckotechnickou společnost a Radu vědeckých společností (sdružuje různé organizace, např. Českou astronomickou společnost, Českou geologickou společnost, Sdružení historiků ČR, Českou psychologickou společnost, Českou botanickou společnost a mnoho dalších) (Šerák, 2009, s. 167-168).

1.4.7 Jazykové vzdělávání

Jazyková vybavenost je v moderním světě až klíčovou vlastností každého člověka. Bez alespoň základní znalosti anglického jazyka se dnes jedinec téměř neobejde. I když žije v České republice, často se s anglickými výrazy může setkat. Oblastí, kde mnohdy s češtinou nevystačí, je například internet. Stejně tak ostatní společenské oblasti jsou protkány výrazy převzatými z angličtiny, kterým jako jazykově nevybaven může mít problém porozumět. „*Stále více informačních zdrojů z profesních i zájmových oblastí má pouze cizojazyčnou podobu a jedinec neovládající cizí jazyk je v přístupu k nim výrazně znevýhodněn (nehledě na mnohdy kolísavou kvalitu dostupných překladů)*“ (Šerák, 2009, s. 173). Kapitulu samu o sobě pak tvoří cestování, kdy se neznalost cizího jazyka může vymstít dvojnásobně. Český jazyk není jazykem nikterak světovým, tudíž je téměř vyloučeno, že by se jím jedinec za hranicemi našeho státu kvalitně domluvil.

Pokud tedy dospělý chce tuto jazykovou bariéru narušit, nastupuje na řadu jazykové vzdělávání. Šerák upozorňuje na to, že zařazení jazykového vzdělávání do sféry zájmového vzdělávání může být do jisté míry

rozporuplné, jelikož je možné získat jím určitý certifikát či kvalifikaci. „*Samozřejmě je možné studovat cizí jazyk z prostého zájmu, ale zároveň nelze nebrat v úvahu problémy dnešní globalizované doby, v níž zvládnutí alespoň jednoho světového jazyka je považováno za naprostou nutnost*“ (Šerák, 2009, s. 173). Je tedy zřejmé, že cizí jazyk se dospělí často učí z toho důvodu, že je k tomu donutí vnější okolnosti, je na ně vyvíjen určitý společenský tlak. Tato skutečnost si do jisté míry odporuje s charakteristikou zájmového vzdělávání v pravém slova smyslu. Je však samozřejmostí, že i tomuto typu vzdělávání se můžeme věnovat pro radost, v našem volném čase.

Z našeho pohledu je otázka jazykového vzdělávání pro dospělé velmi aktuální. Mladí lidé již dnes automaticky disponují určitým základem znalostí cizího jazyka, jelikož výuka cizích jazyků je součástí vzdělávacích programů. Před určitou dobou však byla situace odlišná. Místo světového jazyka angličtiny se učili například ruský jazyk, jehož využitelnost v dnešní moderní době není příliš vysoká. Proto musí dospělí, pokud chtějí své jazykové dovednosti zdokonalit, přistoupit k jazykovému vzdělávání v jejich volném čase.

1.4.8 Náboženská a duchovní výchova

Otázka náboženství může být v současné společnosti ožehavou. Z našeho pohledu ve světě mnohdy trvá určitá nesnášenlivost mezi rozdílnými náboženstvími, věřící jsou tak často stavěni do nelehké situace. Česká republika je však zemí spíše ateistickou. Tento jev má základ především v minulosti, kdy bylo náboženství potlačováno. Skeptický přístup vůči němu se zachoval až do dnešní doby (Šerák, 2009, s. 175). Výzkumem AUFBR uskutečněným v roce 2007 bylo zjištěno, že 62,8% lidí žijících v České republice nikdy nenavštěvuje bohoslužby. Tato skutečnost byla zkoumána i v dalších vybraných evropských zemích (Slovensko, bývalá NDR, Polsko), přičemž v ČR bylo procento lidí nikdy nenavštěvujících bohoslužby výrazně nejvyšší. V dalších položkách výzkumu se také například dozvídáme, že 44,1% lidí se považuje za naprosto nenábožensky založené a naproti nim stojí pouze 6,7% velmi nábožensky založených (Václavík, 2010, s. 204-208).

Je tedy patrné, že v České republice se potýkáme spíše s úpadkem náboženských aktivit, stále však existuje mnoho institucí, které se zabývají výchovou a vzděláváním v oblasti náboženství. Jedná se často přímo o aktivity církve anebo o aktivity zajišťované vzdělávacími organizacemi, které jsou církví zřízeny (např. Křesťanská akademie, Ekumenická akademie). Tyto se zaměřují na náboženství a duchovno spíše v tradičním duchu. Současná moderní doba je však spojena s určitou novou vlnou zájmu o duchovno a spiritualitu. Objevují se různé netradiční církve (např. buddhismus, islám či hinduismus) a další nová náboženská hnutí a instituce. Vzrůstá zájem o mytologii, kurzy relaxace, meditace, numerologie, duchovního rozvoje osobnosti a mnoho dalších (Šerák, 2009, s. 176-182).

2 Zájmové vzdělávání dospělých v Olomouci

Druhá kapitola této diplomové práce prezentuje vybrané možnosti zájmového vzdělávání dospělých ve městě Olomouc.

2.1 Město Olomouc

Olomouc je 6. největším městem České republiky, ležícím v srdci Moravy na soutoku řeky Moravy a Bystřice (Magistrát města Olomouce, © 2002-2018). První písemná zmínka o Olomouci se datuje již do roku 1055. Nalezneme zde mnoho kulturních památek, což dělá z Olomouce druhou největší městskou památkovou rezervaci v České republice, která si stále zachovává půdorys středověkého města. Jednou z významných památek je například Sloup Nejsvětější Trojice, který je od roku 2000 zapsán na seznamu UNESCO. V oblasti kultury celkově je Olomouc významným městem. *„Olomouc vždy vydatně obohacovala vzdělanost a kulturní a umělecké dění na celé Moravě. Je sídlem Moravského divadla, Moravské filharmonie, Vlastivědného muzea, Divadla hudby, Muzea umění, mnoha pěveckých souborů, komorních hudebních těles a celé řady menších galerií. Pro návštěvníky bylo v roce 2006 nově otevřeno Arcidiecézní muzeum, v roce 2011 také Arcibiskupský palác“* (Statutární město Olomouc, © 2017). Olomouc je také dějištěm mnoha pravidelně pořádaných kulturních akcí. Patří mezi ně například Svátky města, Podzimní festival duchovní hudby, Divadelní Flora či Dvořákova Olomouc (Magistrát města Olomouce, © 2002-2018). Kromě již jmenovaných můžeme zmínit také Olomoucké kulturní prázdniny, v rámci kterých se konají koncerty, divadelní představení i výstavy (Olomoucké kulturní prázdniny). Mezi oblíbené akce patří například také Olomoucké vinné slavnosti, během kterých mohou návštěvníci ochutnat vína z různých koutů České republiky, dozvědět se zajímavosti o výrobě vína přímo od vinařů nebo si poslechnout koncerty, o které bývají tyto slavnosti doplněny. Dále se během roku v Olomouci pořádá nespočet menších koncertů, výstav, divadelních představení a mnoho dalšího.

Olomouc je mimo jiné také městem sportu, stala se držitelem titulu Evropské město sportu 2017. Od roku 2010 se zde každoročně pořádá druhý největší půlmaraton u nás, Mattoni 1/2Maraton Olomouc, který je bezesporu významnou sportovní událostí pro mnoho obyvatel Olomouce. Město také disponuje sportovními zařízeními, jako jsou fotbalový stadion, zimní stadion, sportovní hala či tenisové kurty (Statutární město Olomouc, © 2017). Mezi populární sporty patří dále například hokej a fotbal – olomouckými kluby jsou HC Olomouc a SK Sigma Olomouc. V Olomouci působí několik tělovýchovných jednot, najdeme zde zařízení nabízející vyžití v mnoha druzích sportu, zařízení nabízející různé typy cvičení. Za zmínku stojí i postupně se rozšiřující síť cyklostezek.

Z textu výše vyplývá, že Olomouc je považována především za město kultury a sportu. V těchto dvou oblastech zde dospělí mohou nalézt mnoho možností, jak uspokojit své zájmy a smysluplně trávit volný čas. Samozřejmě zde však dospělí mohou uspokojit své zájmy i v jiných oblastech jako je zdravotní výchova, jazykové vzdělávání, cestování a další. V následujících podkapitolách představíme vybrané možnosti zájmového vzdělávání dospělých v Olomouci, přičemž budeme vycházet z Šerákova členění zájmového vzdělávání popsaného v první kapitole této práce.

2.2 Kulturní a estetická výchova

Jak již bylo uvedeno v kapitole výše, možnosti uspokojení zájmů dospělých v oblasti kultury jsou v Olomouci opravdu široké. Najdeme zde muzea, divadla, galerie i kina a každoročně se zde pořádá řada kulturních akcí. V následujícím textu uvedeme pouze vybrané instituce, které lze zařadit do oblasti zájmového vzdělávání, a stručně popíšeme jejich činnost.

2.2.1 Muzeum umění Olomouc

Jednou z významných olomouckých institucí působících v oblasti kulturní a estetické výchovy je Muzeum umění Olomouc, které nabízí dospělým širokou škálu možností uspokojení jejich zájmů. Muzeum umění

každoročně pořádá řadu výstav, obvykle doplněných různými doprovodnými programy ve formě komentovaných prohlídek, workshopů a dalších. Výstavy bývají většinou tematicky zaměřeny nebo jsou věnovány dílu určitého autora. Muzeum umění disponuje také stálými expozicemi. Jednou ze stálých expozic je například expozice *Století relativity*, která představuje výběr uměleckých děl 20. století. Zabývá se různými uměleckými směry, kterým se čeští umělci věnovali během celého století (Muzeum umění Olomouc, © 2016). Kromě výstav výtvarných děl pořádá Muzeum umění také například koncerty, promítání filmů, besedy nebo přednášky (Muzeum umění Olomouc, © 2016).

2.2.2 Galerie

V Olomouci mohou dále dospělí navštívit řadu galerií, které se ve většině případů zabývají především pořádáním výstav uměleckých děl. Jednou z nich je například Galerie města Olomouce. Galerie během celého roku pořádá řadu výstav uměleckých děl, obvykle věnovaných tvorbě určitého autora či více autorů (Galerie města Olomouce, © 2017). Další z galerií je galerie Anděl, která kromě výstav pořádá také například koncerty, besedy, divadelní představení nebo křty knih (Galerie Anděl, © 2018). V Olomouci dále najdeme například galerii Labyrint, galerii Bohéma, galerii Skácelík, galerii Rubikon či galerii G.

2.2.3 Divadla a kina

Dalšími institucemi, které lze bezpochyby zařadit do oblasti estetické a kulturní výchovy, jsou divadla a kina. V Olomouci lze nalézt Moravské divadlo, které funguje již od roku 1920. Dospělí mohou v Moravském divadle navštěvovat různé typy představení. Díky třem uměleckým souborům a vlastnímu orchestru, které v divadle působí, se zde střídají jak klasická, tak moderní baletní představení, opery, operety, muzikály i činohry (Moravské divadlo Olomouc, © 2018). Dalším olomouckým divadlem je Divadlo hudby, které je v současnosti sloučeno s Muzeem umění Olomouc. Pořádá představení různých žánrů, koncerty, filmové přehlídky a také rozmanité kulturní pořady (Divadlo hudby). Za zmínku dále stojí i „mladší“ olomoucká

divadla. Jedním z nich je například nezávislé Divadlo Tramtarie, které ve své tvorbě čerpá především ze současného dění kolem nás. Divadlo Tramtarie funguje od roku 2005. Každou sezónu uvádí 5 divadelních premiér, které jsou následně zhruba 40 krát reprízovány (Divadlo Tramtarie). Dalším divadlem, které funguje teprve od roku 2013, je Divadlo na cucky. „*Tvorba divadla se pohybuje v širokém rozpětí mezi činohrou a tancem, přičemž se vždy snaží o ryze současnou estetiku i reflexi aktuálního kulturně-společenského dění. Soubor je utvářen profesionálními umělci nejen z řad divadla, ale také dalších kreativních oblastí (animace, architektura, film, grafika, hudba)*“ (Divadlo na cucky, © 2004-2012). Mezi olomoucká divadla dále patří například Divadlo Na Šantovce, Slovanský tyátr nebo Divadlo Konvikt (Magistrát města Olomouce, © 2002-2018).

Za jedno z center kulturně-estetického dění lze jistě označit i v současnosti nejstarší olomoucké kino, Kino Metropol. Kino metropol vzniklo již v roce 1933. Nabízí dospělým jak filmové premiéry, tak dokumenty, přímé přenosy (např. z newyorské Metropolitní opery) a řadu dalších akcí. Kino Metropol je také partnerem různých festivalů, patří mezi ně např. Academia film Olomouc nebo Jeden svět (Kino metropol Olomouc, © 2011-2018). Dalšími jsou dvě multikina, Cinestar a PremiereCinemas, která se zaměřují převážně na promítání současných filmů.

2.2.4 Výtvarné kurzy

Dospělí mohou v Olomouci dále navštěvovat také výtvarné kurzy různých zaměření. V Pohodové Organizaci TVŮRČÍHO Kreslení se mohou dospělí účastnit jak pravidelných kurzů konajících se každý týden, tak i jednorázových víkendových kurzů. Z pravidelných kurzů zde mohou dospělí navštěvovat kurz základů kresby, kurz kresby a malby, kurz kresby a malby pro pokročilé nebo kurz arteterapie. Mezi víkendové kurzy patří například kurz volné kresby, kurz kreslení pravou mozkovou hemisférou, kurz malování mandal a další (Pohodová organizace tvůrčího kreslení). Výtvarné kurzy pro dospělé nabízí také Dům dětí a mládeže Olomouc. Dospělí zde mohou navštěvovat dopolední výtvarný klub, kurz keramiky, kurz točení na

hrnčířském kruhu či kurz tvůrčí fotografie (Dům dětí a mládeže Olomouc, © 2008-2018).

2.2.5 Knihovny

Akce pro dospělé pravidelně pořádá také Knihovna města Olomouce. Mezi nejčastější akce patří besedy. Často se jedná o besedy s autory knih nebo s významnými osobnostmi z různých společenských oblastí. Kromě besed pořádá knihovna města Olomouce také výtvarné dílny, kde se dospělí mohou seznámit s různými výtvarnými technikami. V období významných svátků jsou pořádány také tematicky zaměřené dílny, například vánoční dílna, valentýnská dílna atd. (Knihovna města Olomouce, © 2018). Knihovna dále vede Klub deskových her, jehož členové se mohou účastnit pravidelně pořádaných setkání (tamtéž). V Olomouci dále najdeme Vědeckou knihovnu Olomouc, o které se blíže zmiňujeme v podkapitole Vědeckotechnické vzdělávání.

2.3 Pohybová a sportovní výchova

Oblast sportovní výchovy zastřešuje v Olomouci nespočet různých organizací i soukromých osob. Široká nabídka sportovního vyžití poukazuje na oblíbenost sportu a pohybu mezi dospělými. Pohyb může být nejen prostředkem ke zdokonalení fyzické kondice, ale také i mocným nástrojem ke zlepšení psychického zdraví. Dospělí jsou často vyčerpaní z práce či rodinných povinností a pohyb může být v tomto případě účinnou relaxací.

V Olomouci působí od roku 2013 Regionální sdružení České unie sportu (dále jen ČUS; dříve Regionální sdružení Českého svazu tělesné výchovy) Olomouc. ČUS zajišťuje prostřednictvím sportovních klubů či tělovýchovných jednot pestrá nabídku sportovních činností pro všechny dospělé, kteří chtějí ve svém volném čase dělat něco pro své zdraví a věnovat se aktivnímu odpočinku a pohybu (Regionální sdružení ČUS Olomouc, © 2002). ČUS má velmi širokou členskou základnu tvořenou především tělovýchovnými

jednotami (TJ), svazy či sportovními kluby. Jedním z významných členů je například Sokol Olomouc. Sokol je nejstarší tělocvičnou organizací v ČR a jeho tradice sahá až do roku 1862, kdy jej založili Miroslav Tyrš a Jindřich Fugner. V současnosti se Sokol zabývá cvičeními sokolské všestrannosti, zdravotními cvičeními a činností sportovních oddílů (TJ Sokol Olomouc, © 2009). Kromě Sokola má v Olomouci dlouhou historii i TJ MILO Olomouc. „*TJ MILO Olomouc byla založena v roce 1909. (...) TJ MILO Olomouc je zapsaným spolkem aktivních sportovců, příznivců a přátel sportu a turistiky s právní subjektivitou a hospodářskou činností. TJ realizuje činnost v oblasti sportovních aktivit a vytváří organizační podmínky, materiální a technické zázemí pro realizaci sportovních činností, mezi které patří tenis, turistika, fotbal, kolová a lední hokej*“ (TJ MILO Olomouc, © 2015). Činnost v oblasti sportu vykonává v Olomouci i regionální centrum Sport pro všechny Olomouc, jehož cílem je naplnění potřeb a zájmů široké veřejnosti v oblasti sportovního využití (Regionální centrum Sport Pro Všechny Olomouc, © 2007-2018). Centrum sdružuje 23 tělovýchovných jednot, 5 z nich se nachází přímo v Olomouci (TJ Jóga Olomouc, TJ Mládí Olomouc, TJ Olomouc Město, TJ Radost Olomouc, SK Zora Olomouc) a zbytek v okolních obcích (Regionální centrum Sport Pro Všechny Olomouc, © 2007-2018).

V současnosti jsou mezi dospělými populární i u nás ne tak tradiční druhy cvičení, například jóga. V Olomouci se dospělí mohou účastnit čím dál více kurzů různých druhů jógy. Oblíbenost této pohybové aktivity vidíme především v tom, že díky ní mohou dospělí nejen zlepšit svou fyzickou kondici, ale především může mít i velký přínos pro psychiku. Jedním z jógových studií je například Centrum Vitality, ve kterém si dospělí mohou zacvičit kromě různých druhů jógy také pilates, tajči nebo se věnovat meditaci (Centrum Vitality, © 2007-2018).

Jak již bylo uvedeno výše, k významným akcím sportovního charakteru patří v posledních letech také olomoucký půlmaraton. Dospělí se ho mohou účastnit nejenom jako diváci, ale také přímo jako běžci půlmaratonu. V posledních letech celkově pozorujeme oblíbenost běhu mezi dospělými.

Kromě půlmaratonu se v Olomouci koná řada dalších menších běžeckých závodů, určených méně zdatným běžcům.

2.4 Cestování a turistika

Cestování je obyvatelům Olomouce umožňováno především díky mnoha zdejším cestovním kancelářím. Nejdelší tradici má u nás cestovní kancelář Čedok, která je zakladatelem tradice cestování Čechů na pobřeží Dalmácie (Cestovní kancelář Čedok, © 2018). Chorvatsko u nás patří stále k oblíbeným destinacím – dle statistiky z roku 2012 vycestovalo nejvíce obyvatel České republiky právě do Chorvatska (Lejsek, 2013). V současnosti však z našeho pohledu vnímáme i zvyšující se zájem dospělých o vycestování do exotičtějších a vzdálenějších destinací, čemuž odpovídá i nabídka cestovních kanceláří. Cestovní kanceláře nabízejí dospělým kromě klasických destinací, jako je například již zmíněné Chorvatsko, Itálie a další také zájezdy například do Indonésie, Thajska, Egypta, Spojených Arabských Emirátů a mnoho dalších.

I oblast turistiky je v Olomouci zajišťována několika organizacemi. Klub Dobrý hospodář Olomouc vznikl již v roce 1989 a od roku 1996 je registrován pod Klubem českých turistů. Tento klub každoročně pořádá řadu akcí, jako jsou dálkové a turistické pochody, kterých se účastní nejen obyvatelé České republiky, ale i účastníci ze zahraničí. Za dobu existence klubu se pořádaných akcí zúčastnilo 18 363 osob (Klub českých turistů, © 2018). Oddělením turistů disponuje dále TJ Olomouc – město. Oddělení organizuje sobotní výlety za každého počasí a roční doby (TJ Olomouc-město). Činnost turistického oddílu řadu let rozvíjí i již výše zmíněná TJ MILO Olomouc. Zdejší turistický oddíl vznikl již v roce 1948. Hlavní náplní činnosti oddílu jsou pravidelné vycházky, dále různé zájezdy, besedy, exkurze, setkání turistů a další (TJ MILO Olomouc, © 2015).

2.5 Zdravotní výchova

V oblasti zdraví se mohou dospělí v Olomouci vzdělávat například prostřednictvím Českého červeného kříže (ČČK). Jednou z hlavních činností ČČK je vzdělávací a osvětová činnost ve sféře poskytování první pomoci. Dospělí mohou díky ní absolvovat různé typy kurzů orientovaných na poskytování první pomoci. Pro širokou veřejnost je určen kurz základů první pomoci, kterým mohou dospělí získat nejzákladnější znalosti a dovednosti v poskytování první pomoci. Dále mají dospělí možnost absolvovat kurz základů první pomoci se zaměřením na život zachraňující úkony, který je orientován na poskytování první pomoci na pracovišti. ČČK dále organizuje kurzy určené pro pedagogické pracovníky nebo uchazeče o řidičský průkaz. V neposlední řadě nabízí také kurzy pro budoucí zdravotníky či sanitáře (Oblastní spolek ČČK Olomouc, © 2008-2018). Ze statistiky za rok 2016 vyplývá, že kurzy s nejvyšším počtem účastníků jsou kurzy základů první pomoci pro veřejnost a také školení zaměstnanců v podnicích (tamtéž).

2.6 Environmentální výchova

Ekologické aktivity v Olomouci vyvíjí například olomoucká pobočka známého Hnutí DUHA. Hlavním posláním této organizace je zlepšování stavu životního prostředí a zároveň také zvyšování informovanosti občanů v ekologické oblasti. Hnutí DUHA Olomouc se aktivně zapojuje do správních řízení týkajících se zásahů do přírody a krajiny a tím hlídá dodržování zákonů o ochraně přírody. Dále podporuje například návrat velkých šelem do českých lesů (Hnutí DUHA Olomouc, © 2008). Hnutí DUHA nabízí také prostor pro dobrovolnictví. Dobrovolníci mohou pomáhat například s provozem informačního stánku, s organizací veřejných akcí, s roznosem materiálů, s překlady, s přepisem petic a mnoho dalšího. Dobrovolníci jsou žádáni také v terénu, kde mohou fungovat jako Rysí nebo Vlčí hlídky (tamtéž).

Do oblasti environmentální výchovy spadá také například akce Uklid'me Česko. Akce probíhá po celé České republice a samozřejmě také v Olomouci.

Smyslem akce je úklid nelegálních černých skládek a celkově odpadu, který lze nalézt odhozen v ulicích, v přírodě atd. Účast na akci není ničím podmíněna ani omezena, jako dobrovolník se může zapojit každý, kdo má zájem udělat něco pro přírodu a životní prostředí ve svém bydlišti (Uklidme svět, uklidme Česko, © 2018).

2.7 Vědeckotechnické vzdělávání

V oblasti vědeckotechnického vzdělávání mají dospělí v Olomouci možnost účastnit se například akcí pořádaných Vědeckou knihovnou. Knihovna pořádá přednášky týkající se různých témat, od techniky přes historii až po cestovatelské besedy (Vědecká knihovna v Olomouci, © 2008-2018).

Do vědeckotechnického vzdělávání dospělých bychom dále zařadili také Vlastivědné muzeum Olomouc, které pořádá výstavy věnované nejrozličnějším tématům a také disponuje stálými expozicemi. Jednou z nich je například Příběh kamene. Tato expozice zprostředkovává návštěvníkům informace o geologii města Olomouce, o kamenných nástrojích z archeologické sbírky muzea nebo prezentuje kamenné sochy (Vlastivědné muzeum v Olomouci).

V Olomouci nalezneme také řadu vědeckotechnicky orientovaných klubů, které sdružují dospělé s různými specifickými zájmy. Jedním z nich je například Klub vojenské historie Olomouc, který se zabývá historií československé armády a také provozuje Muzeum československého opevnění Branná. Hlavní činností klubu je nejen rekonstrukce objektů předválečného opevnění, ale také například seznamování zájemců z řad široké veřejnosti s historií objektů opevnění nebo pořádání kulturních a zábavných akcí (Klub vojenské historie Olomouc). Dále můžeme jmenovat Hanácký Paraklub Olomouc, který poskytuje především základní parašutistický výcvik pro všechny, kteří mají zájem zkusit si vyskočit z letadla (Hanácký Paraklub Olomouc, © 2014). Kromě Hanáckého Paraklubu najdeme v Olomouci také Hanácký letecký klub, který se orientuje na letecký sport a pořádá například akci Letecký den (Hanácký letecký klub Olomouc, © 2018).

Kromě výše uvedených klubů, které jsou zaměřeny spíše technicky, najdeme v Olomouci také svazy zaměřené na chovatelství či pěstitelství. Z oblasti chovatelství můžeme jmenovat například Základní kynologickou organizaci Olomouc - Černovír, která se zabývá především výcvikem psů v rámci sportovní kynologie. Dále nabízí také kurzy základní poslušnosti a základního výcviku pro majitele psů (Základní kynologická organizace Olomouc-Černovír). Za zmínku jistě stojí také Územní sdružení Českého zahrádkářského svazu Olomouc, které sdružuje dospělé z řad zahrádkářů. Sdružení pořádá řadu tematických školení a výstav (Územní sdružení Českého zahrádkářského svazu Olomouc).

Dospělí mají možnost účastnit se také různých kroužků. Vědeckotechnicky orientované kroužky nabízí například Dům dětí a mládeže Olomouc. Dospělí zde mohou navštěvovat kroužek včelařství, modelářů a železničních modelářů (Dům dětí a mládeže Olomouc, © 2008-2018).

2.8 Jazykové vzdělávání

Jazykové kurzy pro dospělé jsou v Olomouci zajišťovány několika jazykovými školami. Pro potřeby této diplomové práce uvádíme pouze vybrané z nich.

Při Filozofické fakultě Univerzity Palackého (UP) působí jazyková škola UPLIFT. UPLIFT nabízí prostřednictvím zaměstnanců filozofické fakulty jazykové kurzy jak dospělým z široké veřejnosti, tak zaměstnancům státní správy, firem i neziskového sektoru. Dospělí se zde mohou vzdělávat v jazycích běžně nabízených jazykovými školami jako je angličtina, němčina, francouzština, italština, španělština a ruština. Zároveň však tato jazyková škola nabízí dospělým také výuku jazyků méně běžných, například portugalštiny, švédštiny, ukrajinštiny, nizozemštiny, chorvatštiny, japonštiny, čínštiny, řečtiny, vietnamštiny, indonéštiny, hebrejštiny a dalších (Jazyková škola Filozofické fakulty UP, © 2015). Jazyková škola UPLIFT si zakládá především na vysoké odborné úrovni lektorů a nabízí jak skupinové, tak individuální kurzy, víkendové kurzy, přípravné kurzy na mezinárodní zkoušky a další (tamtéž).

Jazykové kurzy pro veřejnost nabízí také například jazyková škola Lingua Centrum, která je mimo jiné i akreditovaným zkouškovým centrem Cambridge English a od roku 2003 také členem Asociace jazykových škol, která kontroluje a certifikuje kvalitu výuky v členských jazykových školách (Lingua centrum jazyková škola, © 2018).

Kurzy různých jazyků nabízí také jazyková akademie Academia, jejíž výuka je obohacena také o zážitky z cest či vlastní zkušenosti lektorů a kromě kurzů u nás organizuje i jazykové kurzy ve Velké Británii (Jazyková agentura Academia).

Pouze na výuku angličtiny se zaměřuje jazyková škola LITE. Při výuce je zde využívána speciální výuková metoda LITE, která je jedinečná svou jednoduchostí a účinností. Tato metoda výuky je založena především na tom, že dospělí se zde učí anglicky podobným způsobem, jakým se kdysi učili jejich rodný jazyk. Důležitým prvkem výuky je zde také převaha konverzace nad učením se gramatiky (Jazyková škola Lite, © 2011-2018).

Kurzy angličtiny nabízí dále jazyková škola ComPass, která podobně jako výše zmíněné školy nabízí různé typy kurzů. Vedle skupinových jsou to například kurzy obchodní angličtiny, prázdninové kurzy, kurzy přípravy na zkoušky z angličtiny či individuální kurzy (Compass-kurzy angličtiny Olomouc, © 2018).

2.9 Náboženská a duchovní výchova

V Olomouci bylo již v roce 1063 založeno biskupství, které bylo následně v 18. století povýšeno na arcibiskupství. Díky tomuto církevnímu vlivu najdeme v Olomouci církevní stavby, jejichž počet je vzhledem k počtu obyvatel nejvyšší v České republice (Statutární město Olomouc, © 2017). Olomoucké kostely pořádají pravidelné bohoslužby, kterých se mohou dospělí účastnit. Z našeho pohledu vzrůstá zájem o bohoslužby a duchovno celkově

především v době vánočních svátků, kdy jsou kostely tematicky vyzdobeny, návštěvníci si mohou prohlédnout betlémy či poslechnout vánoční koncerty.

Při Arcibiskupství olomouckém působí také pastorační středisko Centrum pro rodinný život, jehož posláním je především budování a podpora rodiny. Centrum pořádá pro dospělé řadu aktivit. Ty jsou určeny jak pro ženy, tak pro muže a najdeme zde také kurzy pro snoubence, manžele i nezadané (Centrum pro rodinný život, © 2005).

Vedle u nás tradičního křesťanství se v Olomouci rozvíjí například i židovství, prostřednictvím Židovské obce Olomouc, nebo buddhismus. *„Židovská obec Olomouc zajišťuje náboženský a kulturní život svých členů a stará se o jejich sociální potřeby. (...) Základním stavebním kamenem náboženského života Židovské obce Olomouc jsou pravidelné šabatové bohoslužby, oslavy všech židovských svátků, především vysokých svátků, které jsou hojně navštěvovány. (...) Židovská obec Olomouc organizuje pro své členy zájezdy, přednášky, kulturní vystoupení, zve významné hosty“* (Židovská obec Olomouc). Pro širokou veřejnost pořádá Židovská obec Olomouc každoročně Dny židovské kultury Olomouc. V rámci Dnů židovské kultury jsou konány různé akce jako výstavy, přednášky, konference, koncerty a další (tamtéž).

Zástupcem buddhismu v Olomouci je obecně prospěšná společnost MOST pro Tibet, fungující od roku 2004, která se kromě pomoci obyvatelům Tibetu zabývá také různými akcemi pro veřejnost (Most pro Tibet, © 2018). Jednou z nich je každoročně pořádaný Festival ProTibet. Návštěvníci festivalu mají možnost zúčastnit se různých přednášek o cestování, vyslechnout si tibetské příběhy a v posledním ročníku festivalu se například mohli setkat s buddhistickým mnichem (tamtéž). Dalším buddhistickým sdružením v Olomouci je Bodhi Olomouc, které se zabývá původní Buddhovou naukou a pravidelná setkání členů jsou věnována meditaci (Bodhi Olomouc). Z tradice buddhismu vychází i škola Kwan Um. *„(...) Posláním školy je zpřístupňovat zenovou praxi všem lidem, kteří o ni mají zájem, bez rozdílu vyznání, národnosti, věku či vzdělání“* (Zenová škola Kwan Um, © 2015).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 Výzkumné šetření

Praktická část této diplomové práce se zabývá zájmovým vzděláváním dospělých v Olomouci. Oblast zájmového vzdělávání pro nás byla zajímavá a vybrali jsme si ji pro výzkum především proto, že dle našeho názoru je v současnosti poněkud opomíjena a pozitivní vliv zájmového vzdělávání na dospělé není dostatečně doceněn. Proto jsme se mimo jiné zaměřili na to, jaká pozitiva dospělým účast na zájmovém vzdělávání přináší s cílem na tato pozitiva upozornit. Zkoumali jsme také faktory ovlivňující účast dospělých na zájmovém vzdělávání a to, jak dospělým vyhovuje současná nabídka zájmového vzdělávání v Olomouci.

3.1 Současný stav zkoumané problematiky

V oblasti zájmového vzdělávání dospělých doposud nebylo realizováno příliš velké množství výzkumů. Z dostupných výzkumů můžeme jmenovat např. výzkum *Vzdělávání dospělých v různých fázích životního cyklu: priority, příležitosti a možnosti rozvoje*, který je zaměřen na vzdělávání dospělých ve volném čase. Tímto výzkumem bylo mimo jiné např. zjištěno, že ve volném čase se vzdělává více žen než mužů, že většina účastníků vzdělávání ve volném čase disponuje vyšším stupněm dosaženého vzdělání nebo že největší překážkou, která dospělým ve vzdělávání ve volném čase brání, je nedostatek finančních prostředků a nedostatečná informovanost o vzdělávací nabídce (Knotová, Šimberová, 2006). Vzdělávání dospělých je věnováno také šetření Českého statistického úřadu (ČSÚ) *Vzdělávání dospělých v České republice*. Šetření se zaměřuje jak na formální, tak na neformální vzdělávání dospělých. Šetřením byla zjišťována především míra zapojení dospělých do vzdělávání, charakteristika účastníků vzdělávání a motivace ke vzdělávání. U některých zjišťovaných kategorií v tomto šetření nabízí ČSÚ také srovnání České republiky s ostatními evropskými zeměmi (Český statistický úřad, © 2018).

3.2 Výzkumný cíl

Cílem výzkumného šetření bylo zjistit, které faktory ovlivňují účast dospělých na zájmovém vzdělávání, které důvody vedou dospělé k účasti na zájmovém vzdělávání, jaká pozitiva dospělým účast na zájmovém vzdělávání přináší a jak jsou dospělí spokojeni s nabídkou zájmového vzdělávání v Olomouci.

3.3 Výzkumné otázky

Hlavní výzkumná otázka:

Jaká pozitiva přináší dospělým z Olomouce účast na zájmovém vzdělávání?

Pro potřeby našeho výzkumu jsme si kromě hlavní výzkumné otázky stanovili také několik konkrétnějších, dílčích otázek:

- Které faktory nejvíce ovlivňují účast dospělých na zájmovém vzdělávání?
- Z jakých důvodů se dospělí nejčastěji účastní zájmového vzdělávání?
- Která pozitiva dospělým účast na zájmovém vzdělávání nejčastěji přináší?
- Jak dospělí hodnotí nabídku zájmového vzdělávání v Olomouci?
- Účastní se dospělí více různých aktivit?

3.4 Metoda zjišťování údajů

Pro získání námi požadovaných dat od respondentů jsme považovali za nejvhodnější kvantitativní výzkum provedený prostřednictvím dotazníkového šetření. Dle Chrásky (2007, s. 163) je dotazník „*soustava předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny a na které dotazovaná osoba (respondent) odpovídá písemně.*“

Tvorba dotazníku probíhala od konce února do poloviny března roku 2018. Dotazník obsahuje 20 položek. Dle povahy zjišťovaných údajů jsme

v dotazníku volili položky uzavřené, polouzavřené i otevřené. Položky 1, 2, 3, 4, 5, 6 se týkají demografických údajů jako je např. věk, dosažené vzdělání, rodinný stav atd., které mohou velmi ovlivňovat účast dospělých na zájmovém vzdělávání. Položka 7 zjišťuje vlastnictví domácího zvířete u dospělých, což dle našeho názoru může také patřit k faktorům, které ovlivňují účast na zájmovém vzdělávání. Položka 8 zjišťuje důvody, díky kterým se dospělí začali účastnit zájmového vzdělávání. Položky 9, 11, 13, 15, 18 zjišťují, v čem je pro dospělé účast na zájmovém vzdělávání přínosná, např. zda-li jim pomáhá lépe čelit stresu, zda-li zlepšuje jejich zdraví atd. Položky 10 a 16 zjišťují, jakým dalším aktivitám se respondenti věnují a zda-li jsou členy nějaké zájmové organizace. Položky 12, 14, 17, 20 zjišťují názory dospělých na nabídku zájmového vzdělávání v Olomouci. Položka 19 zjišťuje bariéry, které dle respondentů nejčastěji brání dospělým v účasti na zájmovém vzdělávání.

Výzkumným vzorkem šetření byli dospělí z Olomouce, kteří se účastní zájmového vzdělávání. Dospělí se v Olomouci mohou účastnit poměrně širokého spektra zájmových aktivit, proto jsme výběr zúžili a pro výzkum oslovovali pouze dospělé, kteří se zájmových aktivit účastní pravidelně a po delší dobu (např. navštěvují zájmový kroužek, kurz). Tímto způsobem jsme postupovali také vzhledem k povaze údajů, které jsme chtěli zjistit. Zajímali jsme se o to, jaký přínos má účast na zájmovém vzdělávání pro dospělé a jsme toho názoru, že pozitivní přínos zájmových aktivit mohou lépe hodnotit dospělí, kteří navštěvují zájmové aktivity pravidelně než ti, kteří je navštěvují pouze příležitostně. Dotazníky tak byly distribuovány dospělým navštěvujícím kroužek keramiky, výtvarný kroužek, oddíl Sokola, kurz angličtiny a kroužek práce s počítačem. Celkově bylo distribuováno 152 dotazníků. Návratnost dotazníků uvádíme v tabulce níže.

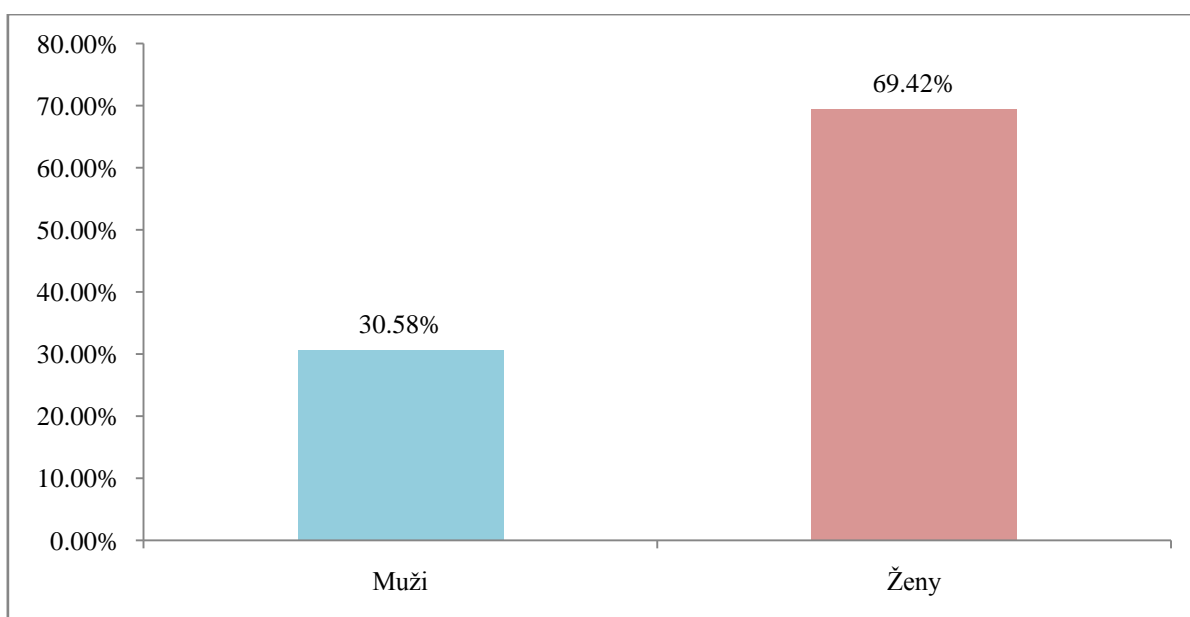
Návratnost dotazníků	Četnost
Vyplněné dotazníky	121
Nedostatečně vyplněné dotazníky	31
Celkem	152

Tabulka č. 1: Návratnost dotazníků (zdroj: vlastní)

Návratnost dotazníků byla poměrně vysoká. Tuto skutečnost přičítáme především tomu, že dotazníky jsme se ve většině případů snažili respondentům předávat osobně, případně prostřednictvím lektorů zájmových kroužků, které respondenti navštěvovali a kromě pár výjimek vždy na začátku příslušného kroužku. Kdybychom respondentům předávali dotazníky např. elektronickou formou, je možné, že by se nám podařilo předat větší počet dotazníků, avšak návratnost by byla, dle našeho názoru, jistě menší. Dalším důvodem pro vysokou návratnost dotazníků byla podle nás skutečnost, že zájmové kroužky mají obvykle uvolněnější atmosféru a respondenti tak měli dostatek času dotazníky vyplnit ihned potom, co jim byly rozdány a předat je lektorovi kurzu. Tato možnost se ukázala jako mnohem výhodnější, než když jsou respondenti nuceni vyplnit dotazníky až doma a přinést na další hodinu.

3.5 Vyhodnocení

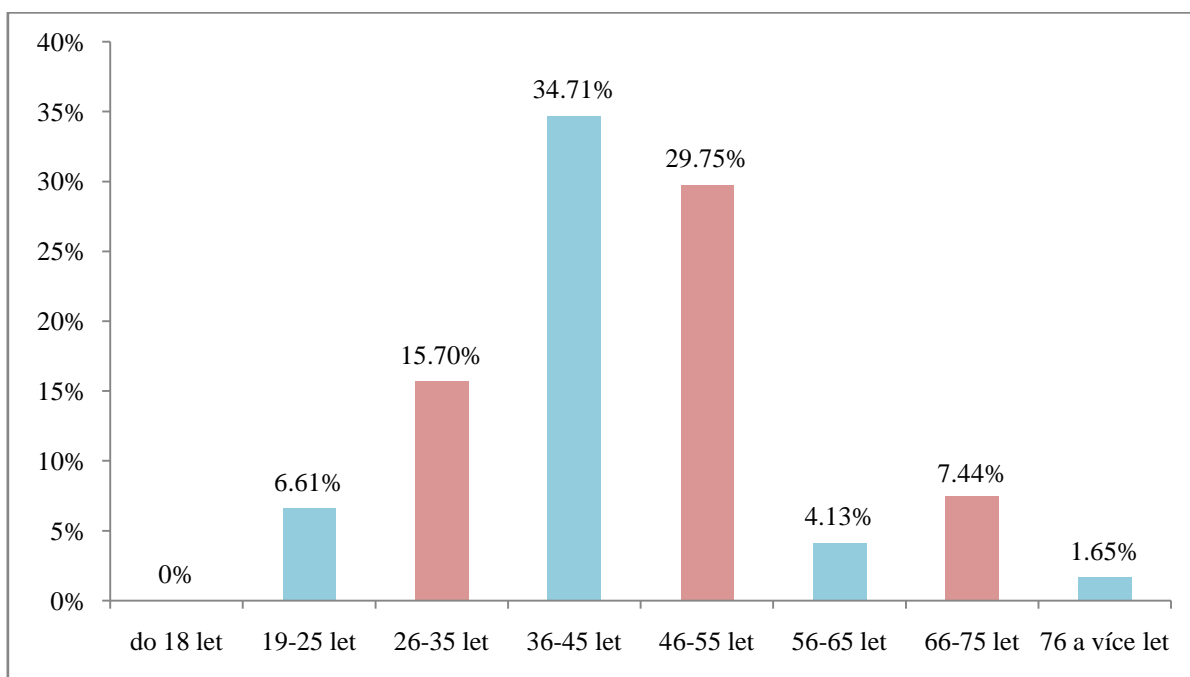
Položka č. 1: Pohlaví

Graf č. 1: Pohlaví respondentů (zdroj: vlastní)

První položkou bylo zjišťováno pohlaví respondentů. Výzkumu se zúčastnilo 37 (30,58%) mužů a 84 (69,42%) žen.

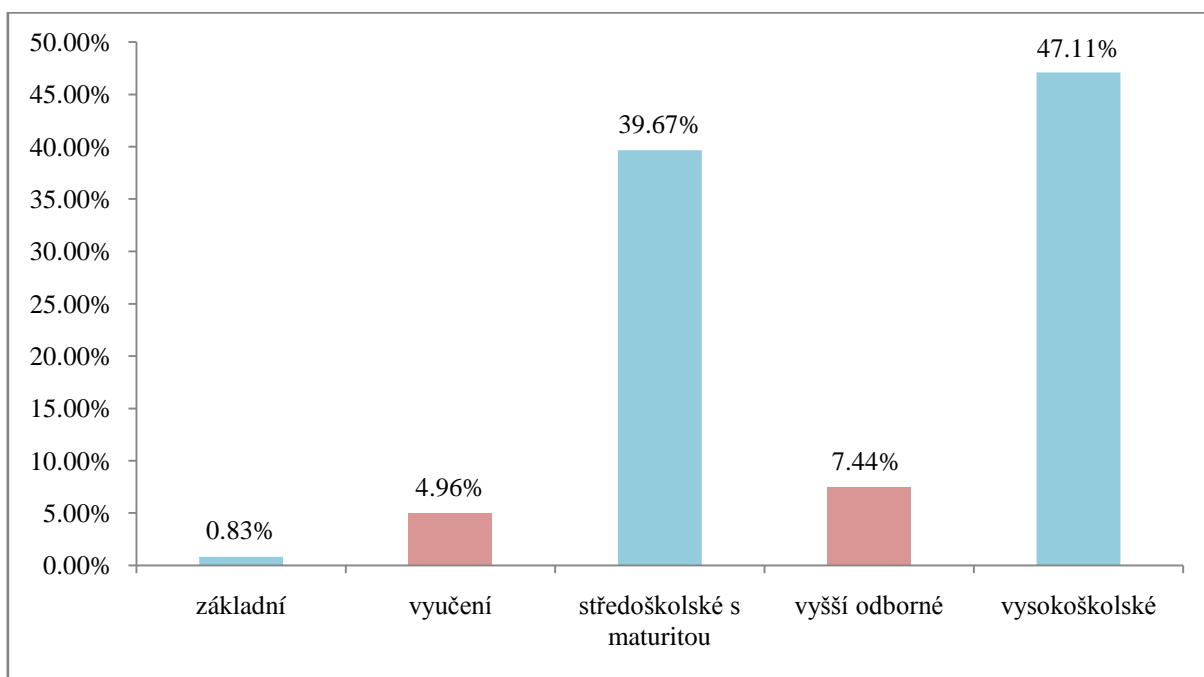
Položka č. 2: Věk

Graf č. 2: Věk respondentů (zdroj: vlastní)

Druhou položkou byl zjišťován věk respondentů. Nejpočetnější věkovou skupinou, s počtem 42 (34,71%) respondentů, byla věková skupina 36-45 let. Druhou nejpočetnější věkovou skupinou, do které spadalo 36 (29,75%) respondentů, byla věková skupina 46-55 let. Třetí nejpočetnější věkovou skupinou byla věková skupina 26-35 let s 19 (15,7%) respondenty. Ostatní věkové skupiny již byly zastoupeny pouze malým počtem respondentů a do věkové skupiny do 18 let nespadal ani jeden z respondentů.

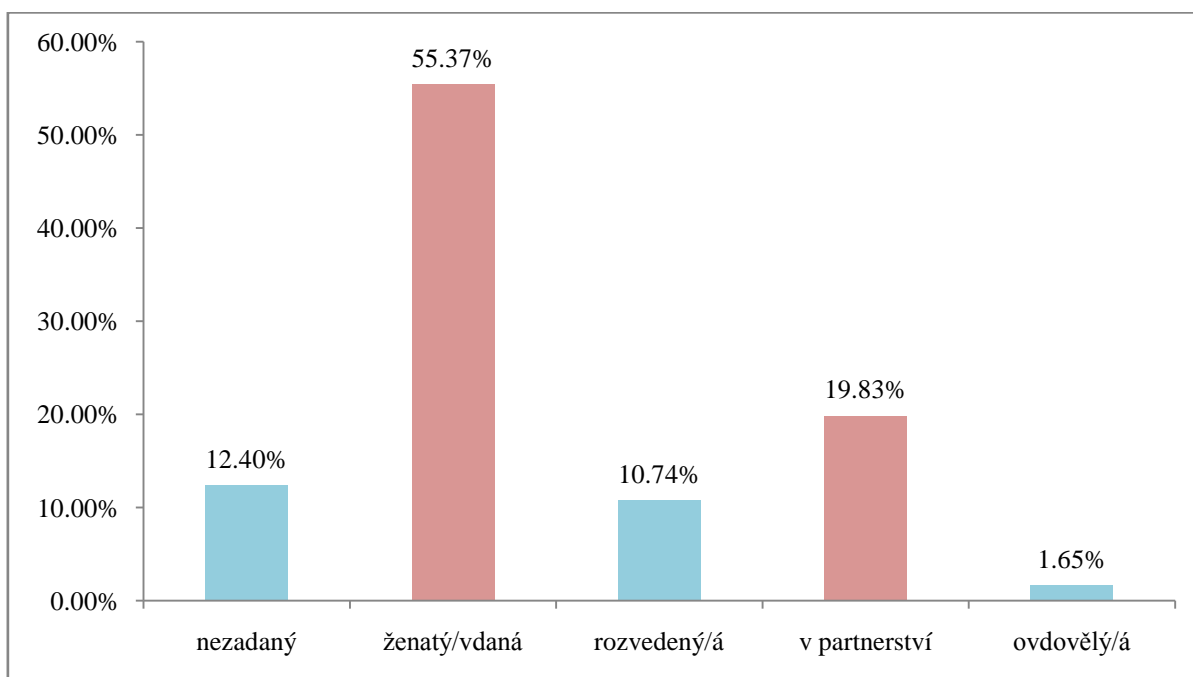
Položka č. 3: Nejvyšší dosažené vzdělání

Graf č. 3: Vzdělání respondentů (zdroj: vlastní)

Třetí položkou bylo zjišťováno nejvyšší dosažené vzdělání respondentů. Nejvíce respondentů, a to 57 (47,11%), uvedlo, že jejich nejvyšším dosaženým vzděláním je vzdělání vysokoškolské. Středoškolským vzděláním s maturitou disponuje 48 (39,67%) respondentů. 9 (7,44%) respondentů uvedlo jako své nejvyšší dosažené vzdělání vyšší odborné vzdělání, 6 (4,96%) respondentů vyučení a 1 (0,83%) respondent vzdělání základní.

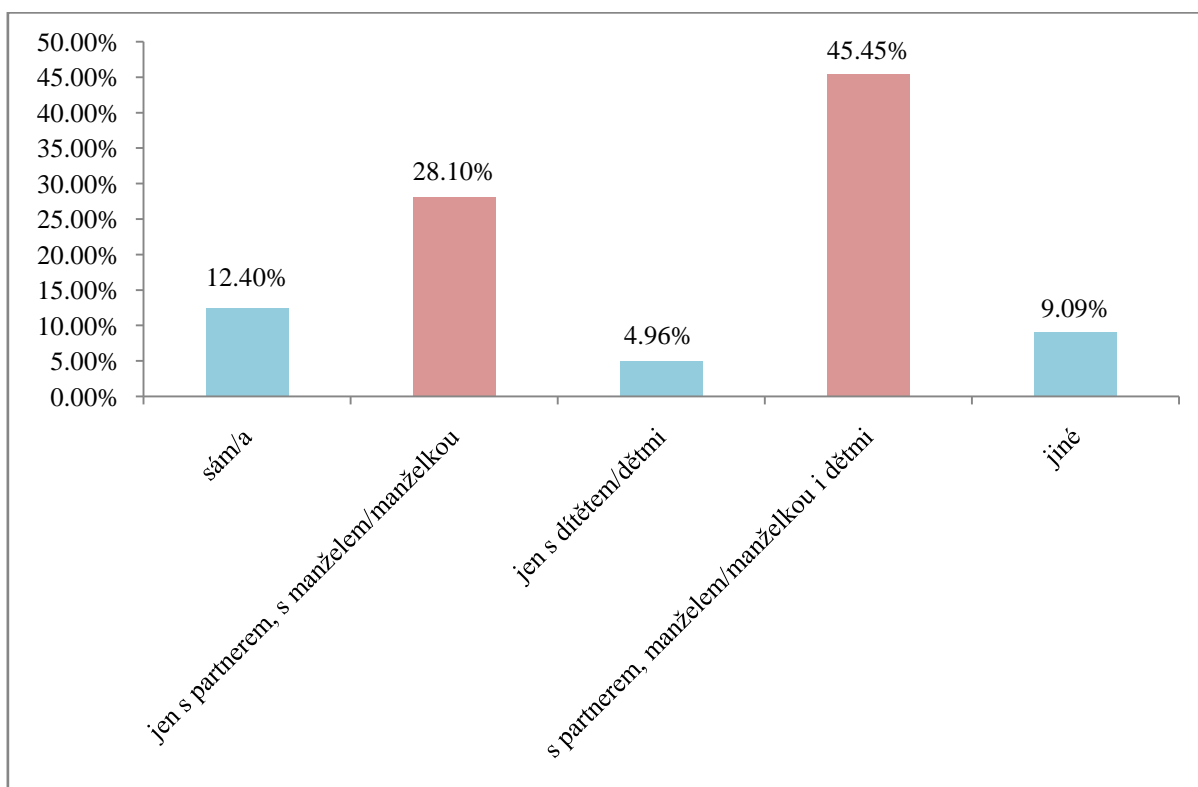
Položka č. 4: Rodinný stav

Graf č. 4: Rodinný stav respondentů (zdroj: vlastní)

Čtvrtou položkou byl zjišťován rodinný stav respondentů. Více než polovina z celkového počtu respondentů, přesně 67 (55,37%) respondentů, uvedla, že žije v manželství. Druhou nejpočetnější skupinou byla skupina respondentů žijících v partnerství s 24 (19,83%) respondenty. 15 (12,40%) respondentů uvedlo, že jsou nezadaní, 13 (10,74%) respondentů uvedlo, že jsou rozvedení a pouze 2 (1,65%) respondenti uvedli, že jsou ovdovělí.

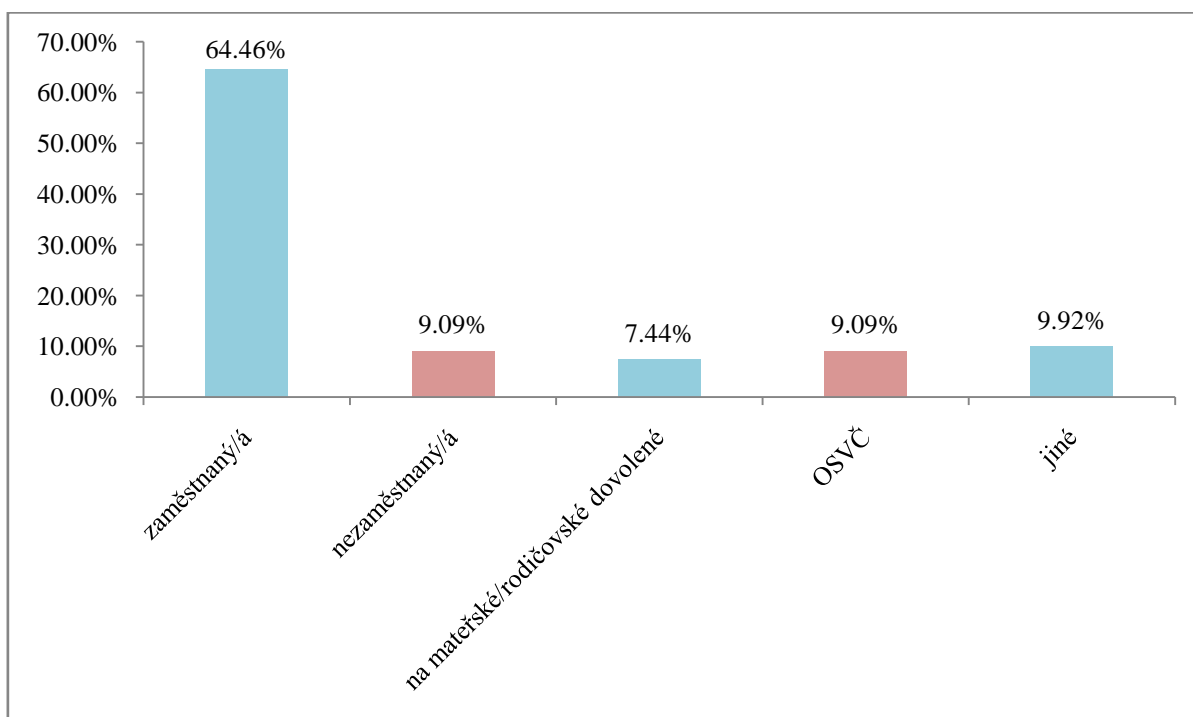
Položka č. 5: V domácnosti žiji

Graf č. 5: S kým respondenti žijí (zdroj: vlastní)

Pátou položkou bylo zjišťováno, s kým respondenti žijí ve společné domácnosti. Nejvíce respondentů, a to 55 (45,45%), uvedlo, že žijí společně s partnerem nebo manželem/manželkou i s dětmi. 34 (28,10%) respondentů uvedlo, že žijí jen s partnerem nebo manželem/manželkou. 15 (12,40%) respondentů uvedlo, že žijí sami a 6 (4,96%) respondentů uvedlo, že žijí jen s dítětem/děťmi. U této položky měli respondenti možnost zvolit také odpověď „jiné“, kterou zvolilo 11 (9,09%) respondentů. Tito respondenti byli požádáni, aby svou odpověď blíže specifikovali. Svou odpověď blíže specifikovalo 10 respondentů a tyto respondenti uváděli, že bydlí i se svým rodičem nebo oběma rodiči.

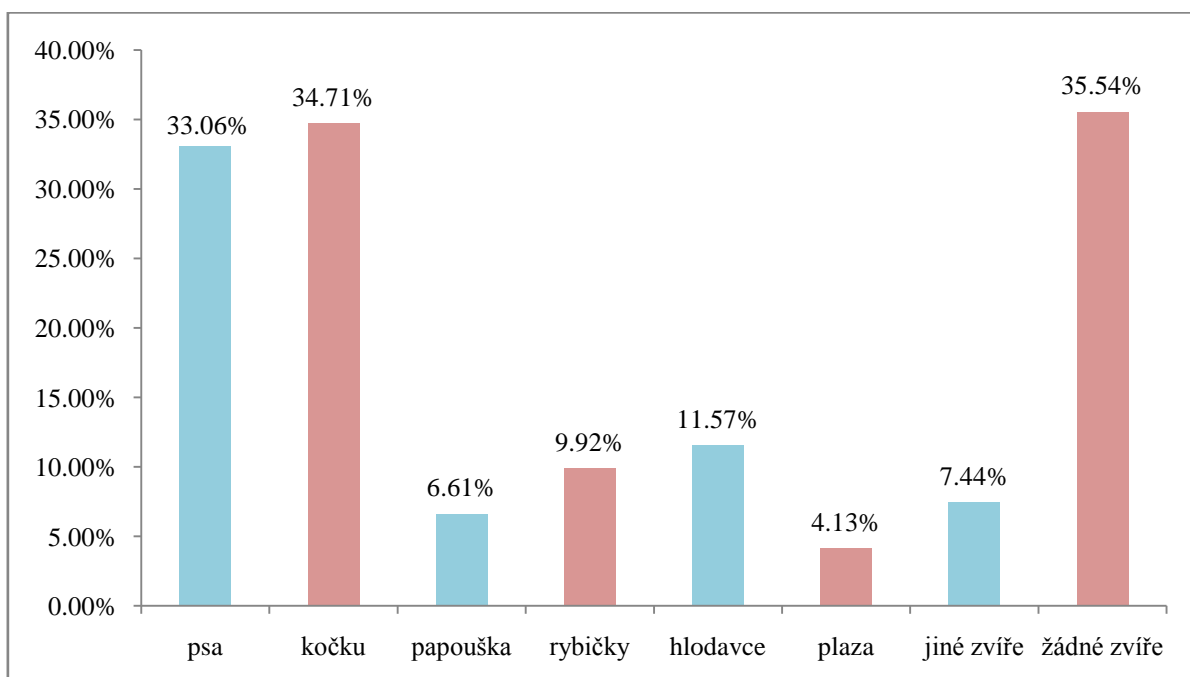
Položka č. 6: V současnosti jsem

Graf č. 6: Zaměstnání respondentů (zdroj: vlastní)

Šestou položkou bylo zjišťováno, zda jsou respondenti v současnosti zaměstnaní, nezaměstnaní, na mateřské/rodičovské dovolené či OSVČ. Více než polovina respondentů, a to 78 (64,46%) respondentů, uvedla, že v současnosti jsou zaměstnaní. 11 (9,09%) respondentů uvedlo, že jsou nezaměstnaní. Možnost „OSVČ“ označilo také 11 (9,09%) respondentů. 9 (7,44%) respondentů uvedlo, že jsou v současnosti na mateřské nebo rodičovské dovolené a zbývajících 12 (9,92%) respondentů zvolilo možnost „jiné“. Svou odpověď blíže specifikovalo 8 respondentů, kteří uvedli, že v současnosti jsou v důchodu.

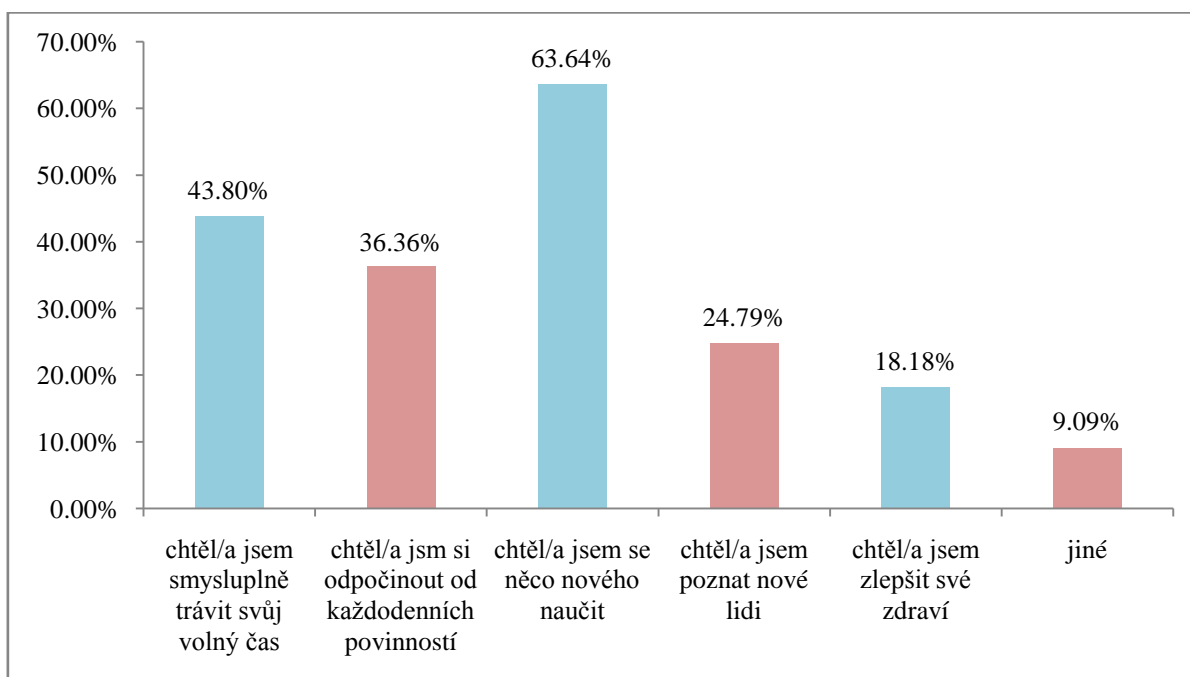
Položka č. 7: Doma chovám

Graf č. 7: Domácí zvířata respondentů (zdroj: vlastní)

Sedmou položkou bylo zjišťováno, zda respondenti vlastní nějaké domácí zvíře. U této položky mohli respondenti označit více možností. Nejvíce respondentů, a to 43 (35,54%), nevlastní žádné zvíře. 42 (34,71%) respondentů vlastní kočku a 40 (33,06%) respondentů vlastní psa. Zbývající možnosti již volilo, oproti prvním třem zmiňovaným, výrazně méně respondentů, např. plaza vlastní pouhých 5 (4,13%) respondentů.

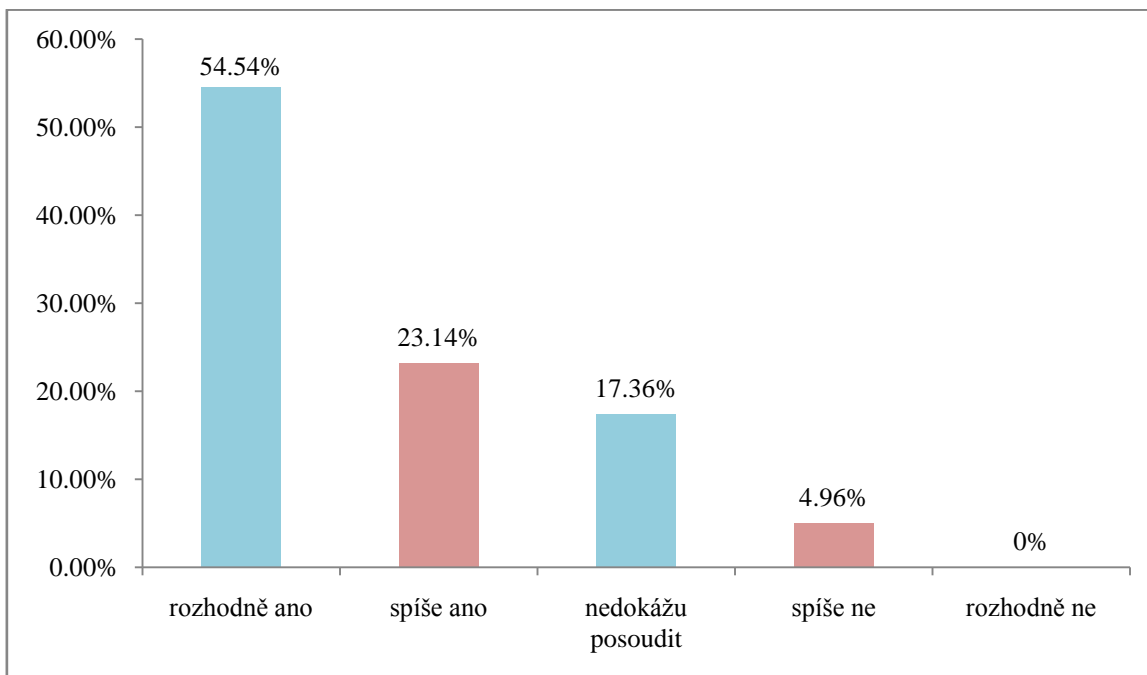
Položka č. 8: Co Vás vedlo k tomu účastnit se zájmového vzdělávání?

Graf č. 8: Důvody účasti na zájmovém vzdělávání (zdroj: vlastní)

Osmou položkou bylo zjišťováno, co respondenty vedlo k účasti na zájmovém vzdělávání. U této položky mohli respondenti označit více možností. 77 (63,64%) respondentů uvedlo, že důvodem k účasti na zájmovém vzdělávání pro ně bylo to, aby se něco nového naučili. 53 (43,80%) respondentů se zájmového vzdělávání začalo účastnit proto, aby smysluplně vyplnili svůj volný čas. 44 (36,36%) respondentů si chtělo prostřednictvím zájmového vzdělávání odpočinout od každodenních povinností. 30 (24,79%) respondentů uvedlo, že chtěli díky zájmovému vzdělávání poznat nové lidi a 22 (18,18%) respondentů chtělo zlepšit své zdraví. Respondenti u této položky mohli zvolit také možnost „jiné“, kterou zvolilo 11 (9,09%) respondentů. Tito respondenti svou odpověď blíže specifikovali. 5 z nich uvedlo, že k účasti na zájmovém vzdělávání je vedly požadavky v zaměstnání. 1 respondent jako důvod uvedl naopak ztrátu zaměstnání, v důsledku které získal více volného času a chtěl ho využít k tomu, aby se něco nového naučil. Zbývající respondenti uvedli, že k účasti na zájmovém vzdělávání je vedl zájem o danou oblast (ve které se vzdělávají, např. o keramiku).

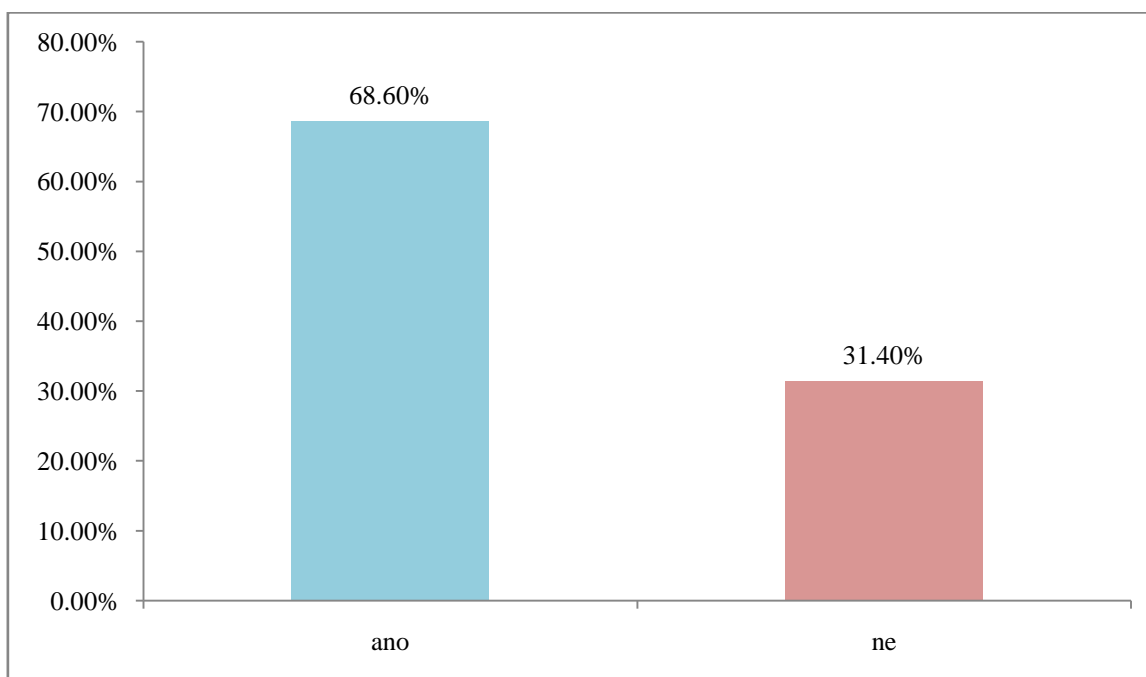
Položka č. 9: Díky účasti na zájmových aktivitách jsem získal/a nové přátele.

Graf č. 9: Získávání nových přátel (zdroj: vlastní)

Devátou položkou bylo zjišťováno, zda respondenti získali díky účasti na zájmovém vzdělávání nové přátele. 66 (54,54%) respondentů, tedy více než polovina z celkového počtu, uvedlo, že díky účasti na zájmových aktivitách rozhodně získali nové přátele. 28 (23,14%) respondentů zvolilo možnost „spíše ano“. 21 (17,36%) respondentů uvedlo, že nedokážou posoudit, zda díky účasti na zájmových aktivitách získali nové přátele. Pouze 6 (4,96%) respondentů zvolilo možnost „spíše ne“ a možnost „rozhodně ne“ nezvolil žádný z respondentů.

Položka č. 10: Účastníte se i jiných zájmových aktivit než této?

Graf č. 10: Účast na dalších aktivitách (zdroj: vlastní)

Desátou položkou bylo zjišťováno, zda se respondenti věnují i jiným zájmovým aktivitám než té, v rámci které vyplňovali tento dotazník. 83 (68,60%) respondentů, tedy více než polovina z celkového počtu, uvedlo, že se věnují i jiným aktivitám kromě aktivity, v rámci které vyplňovali dotazník. Zbývajících 38 (31,40%) respondentů uvedlo, že se žádným jiným aktivitám nevěnují. V případě kladné odpovědi byli respondenti požádáni, aby uvedli, které další aktivity nebo aktivitám se věnují. Z důvodu velkého množství těchto otevřených odpovědí jsme se rozhodli je kategorizovat v tabulce níže. Otevřené odpovědi jsme rozdělili do kategorií dle Šerákova členění zájmového vzdělávání (viz teoretická část této diplomové práce).

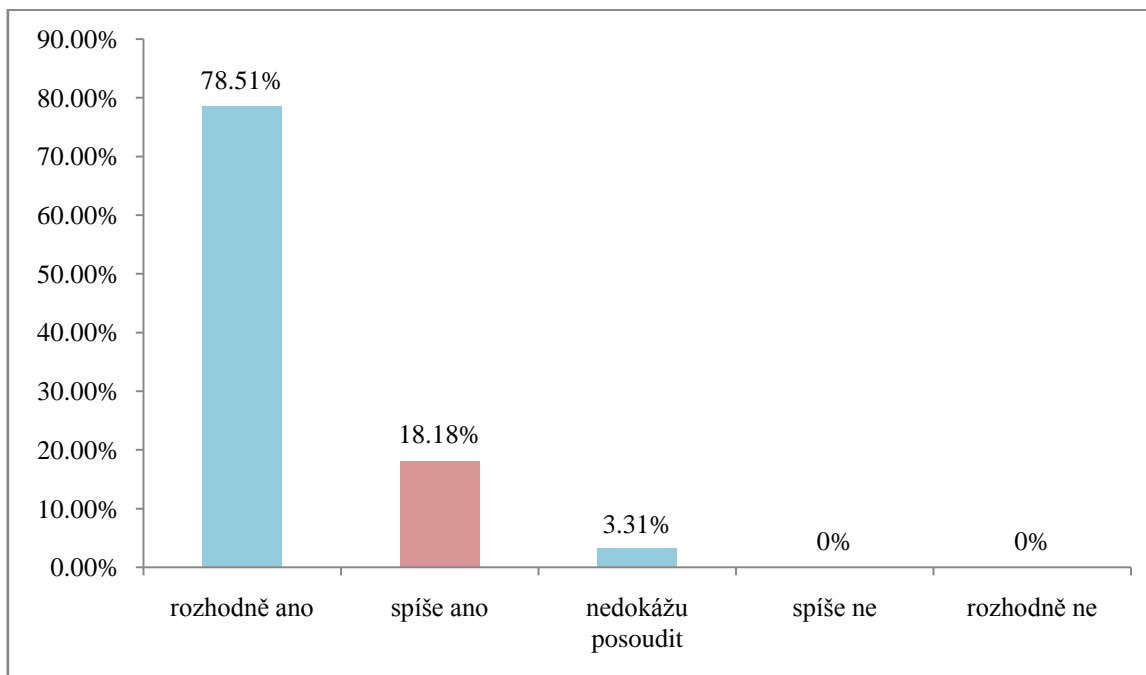
Druh aktivity	Četnost
Sportovní a pohybová výchova	53
Kulturní a estetická výchova	46
Cestování a turistika	12
Vědeckotechnické vzdělávání	7

Jazykové vzdělávání	3
Environmentální vzdělávání	2
Ostatní	16

Tabulka č. 2: Kategorizace otevřených odpovědí v položce č. 10

Mezi jednoznačně nejoblíbenější aktivity mezi respondenty patří aktivity sportovní a kulturní. Ze sportovních aktivit, které respondenti ve svých odpovědích uváděli, můžeme jmenovat např. cyklistiku, jógu, plavání, fitness, tenis, horolezectví, badminton, šerm apod. V oblasti kulturní a estetické výchovy se respondenti věnují nejčastěji návštěvám divadla, kina, koncertů, výstav, muzeí a galerií. Mezi výčtem aktivit nechyběl ani tanec, fotografování a výtvarné kurzy. Mezi další aktivity, kterým se respondenti ve volném čase věnují, patří turistika. Respondenti se věnují také vědeckotechnickým aktivitám jako je chalupaření, kurzy psychologie nebo kurzy astrologie. V oblasti jazykového vzdělávání se respondenti věnují kurzům anglického jazyka. Mezi odpověďmi respondentů se objevovalo také zahrádkaření, které jsme zařadili do kategorie environmentálního vzdělávání. Ostatní aktivity, které respondenti uváděli, již nespádaly ani do jedné z výše uvedených kategorií, proto jsme je zařadili do kategorie „Ostatní“. Jednalo se např. o návštěvu sauny, včelařství, účast na aktivitách Unie moravských kouzelníků, bylinkaření nebo přednášky a besedy, jejichž zaměření respondenti blíže nespecifikovali.

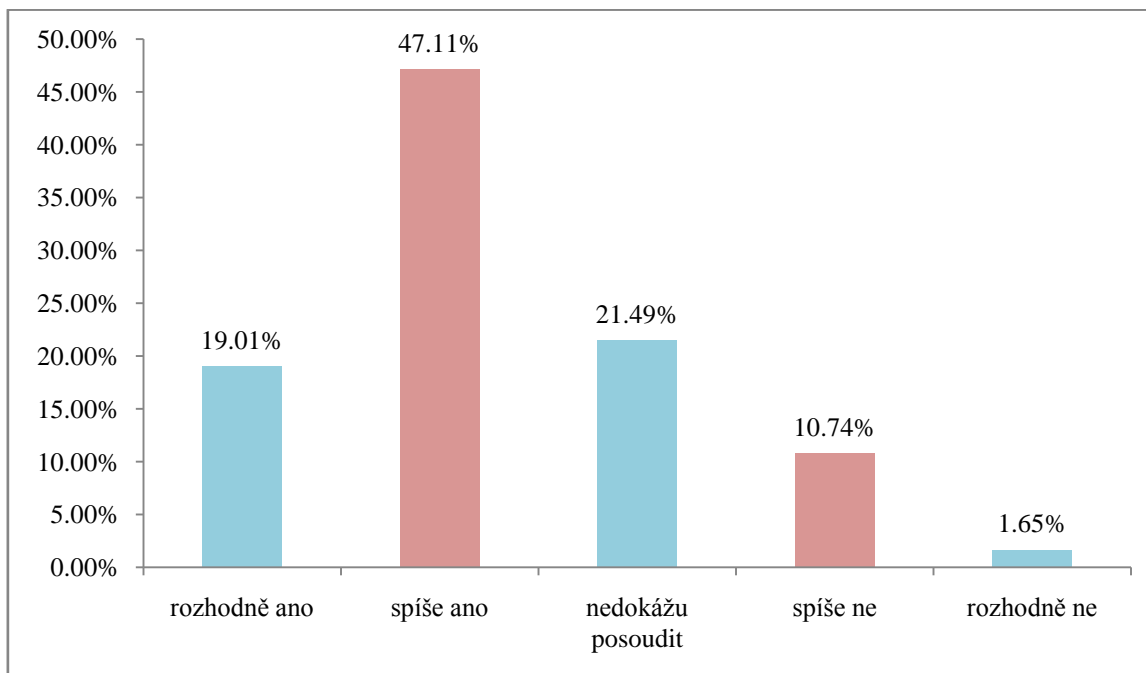
Položka č. 11: Účast na zájmových aktivitách je dle mého názoru účinným nástrojem k udržení celkové životní spokojenosti a kvality života.

Graf č. 11: Životní spokojenost a kvalita života (zdroj: vlastní)

Jedenáctou položkou bylo zjišťováno, zda respondenti vnímají účast na zájmových aktivitách jako nástroj k udržení životní spokojenosti a kvality života. U této položky většina respondentů odpovídala kladně. 95 (78,51%) respondentů odpovědělo, že dle jejich názoru je účast na zájmových aktivitách rozhodně účinným nástrojem k udržení celkové životní spokojenosti a kvality života. 22 (18,18%) respondentů zvolilo odpověď „spíše ano“. Pouze 4 (3,31%) respondenti zvolili možnost „nedokážu posoudit“ a žádný z respondentů v tomto případě nezvolil negativní odpověď, tedy odpověď „spíše ne“ nebo „rozhodně ne“.

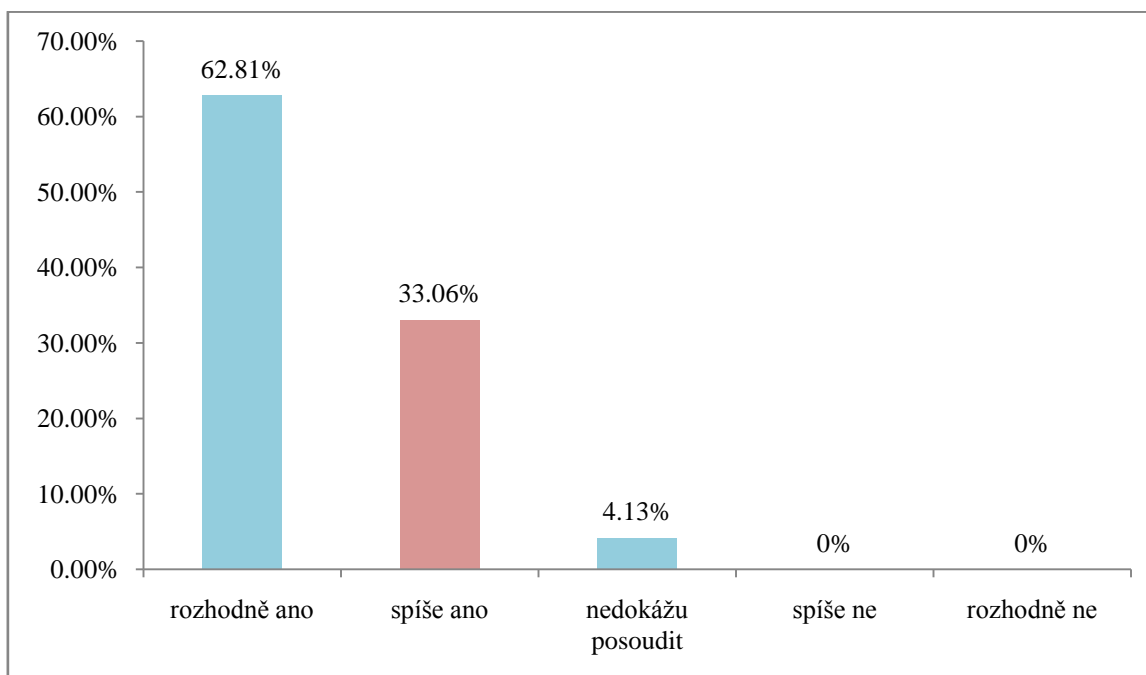
Položka č. 12: Je dle Vašeho názoru v Olomouci dostatečná nabídka zájmových aktivit pro dospělé?

Graf č. 12: Nabídka zájmových aktivit v Olomouci (zdroj: vlastní)

Dvanáctou položkou bylo zjišťováno, zda je dle respondentů v Olomouci dostatečná nabídka zájmových aktivit pro dospělé. Nejvíce respondentů, a to 57 (47,11%), zvolilo možnost „spíše ano“. Druhou nejčastěji volenou možností byla možnost „nedokážu posoudit“, kterou zvolilo 26 (21,49%) respondentů. 23 (19,01%) respondentů zvolilo možnost „rozhodně ano“, 13 (10,74%) respondentů zvolilo možnost „spíše ne“ a pouze 2 (1,65%) respondenti zvolili možnost „rozhodně ne“.

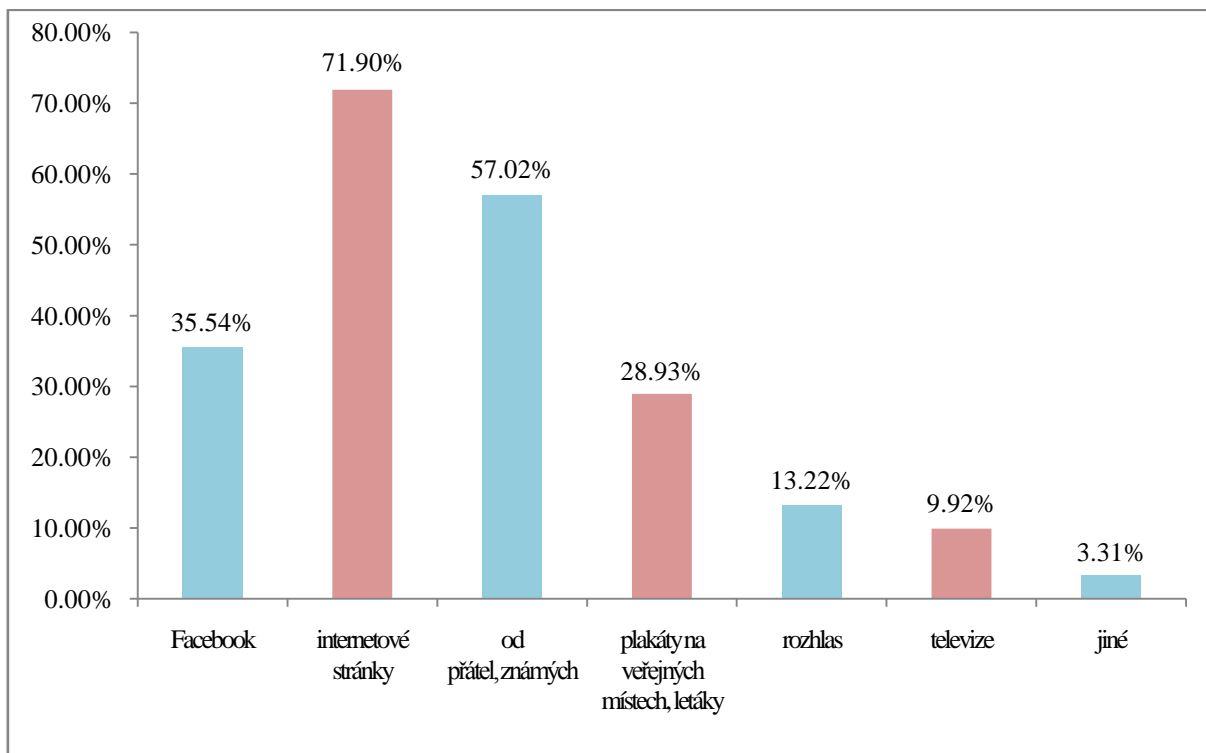
Položka č. 13: Účast na zájmových aktivitách zlepšuje mé fyzické i psychické zdraví.

Graf č. 13: Zlepšení zdraví (zdroj: vlastní)

Třináctou položkou bylo zjišťováno, zda respondentům účast na zájmových aktivitách zlepšuje psychické a fyzické zdraví. 76 (62,81%) respondentů, tedy nadpoloviční většina, odpovědělo, že účast na zájmových aktivitách rozhodně zlepšuje jejich fyzické i psychické zdraví. 40 (33,06%) respondentů zvolilo možnost „spíše ano“. 5 (4,13%) respondentů zvolilo možnost „nedokážu posoudit“. Stejně jako v případě položky č. 11, ani zde žádný z respondentů neodpověděl negativně.

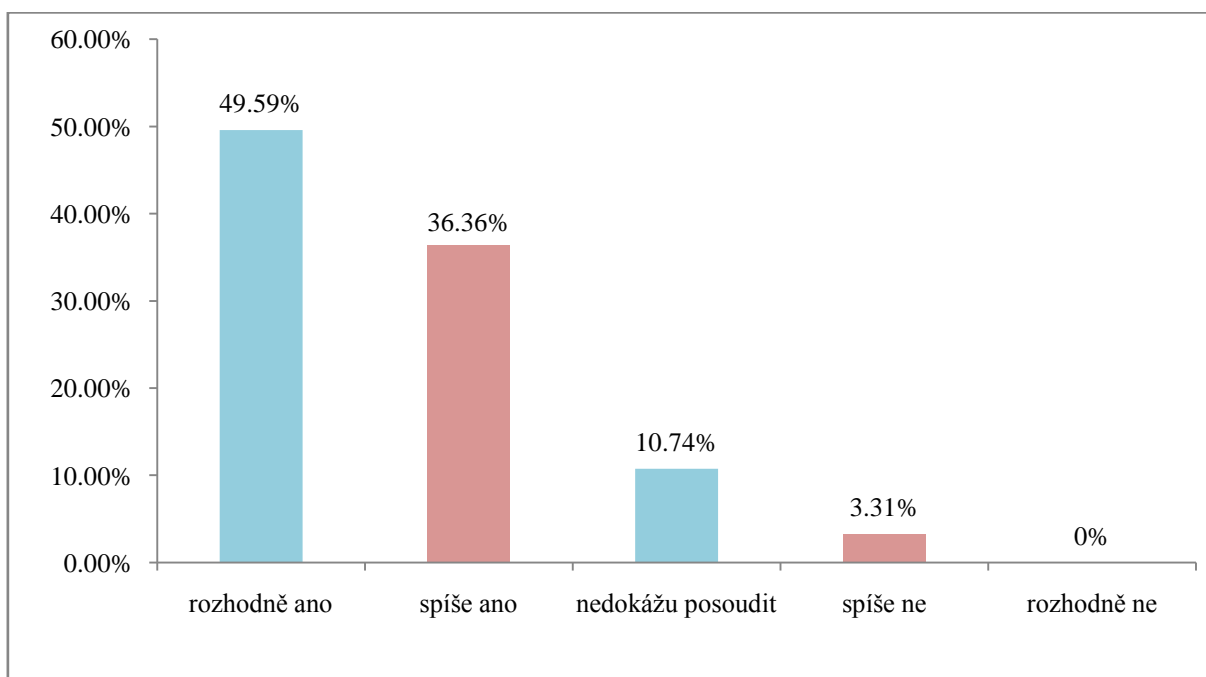
Položka č. 14: Odkud nejčastěji čerpáte informace o zájmových aktivitách (kulturních, sportovních, rukodělných, environmentálních apod.) v Olomouci?

Graf č. 14: Zdroj informací o zájmových aktivitách (zdroj: vlastní)

Čtrnáctou položkou bylo zjišťováno, odkud respondenti nejčastěji čerpají informace o zájmových aktivitách v Olomouci. U této položky mohli respondenti označit více možností. 87 (71,90%) respondentů uvedlo, že informace o zájmových aktivitách v Olomouci čerpají na internetových stránkách. Druhým nejčastějším způsobem zjišťování informací o zájmových aktivitách bylo zjišťování od přátel a známých, tuto možnost zvolilo 69 (57,02%) respondentů. 43 (35,54%) respondentů uvedlo, že informace o zájmových aktivitách získává prostřednictvím sociální sítě Facebook. 35 (28,93%) respondentů získává informace o zájmových aktivitách prostřednictvím plakátů na veřejných místech či letáků. 16 (13,22%) respondentů získává tyto informace prostřednictvím televize a 12 (9,92%) respondentů prostřednictvím rozhlasu. Pouze 4 (3,31%) respondenti zvolili možnost „jiné“. Všichni z nich svou odpověď blíže specifikovali a uvedli, že informace o zájmových aktivitách v Olomouci získávají prostřednictvím novin.

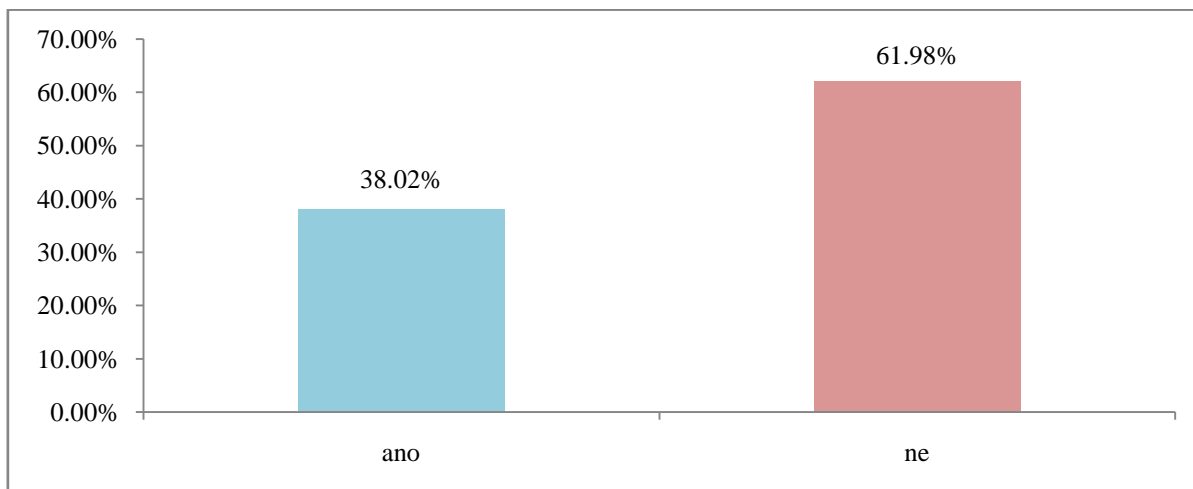
Položka č. 15: Účast na zájmových aktivitách mi pomáhá lépe čelit stresu.

Graf č. 15: Stres a zájmové vzdělávání (zdroj: vlastní)

Patnáctou položkou bylo zjišťováno, zda respondentům pomáhá účast na zájmovém vzdělávání lépe čelit stresu. 60 (49,59%) respondentů zvolilo možnost „rozhodně ano“. Druhou nejčastější byla odpověď „spíše ano“, kterou zvolilo 44 (36,36%) respondentů. 13 (10,74%) respondentů zvolilo možnost „nedokážu posoudit“. Pouze 4 (3,31%) respondenti zvolili možnost „spíše ne“ a žádný z respondentů nezvolil možnost „rozhodně ne“.

Položka č. 16: Jste členem/členkou nějaké zájmové organizace, svazu, klubu, spolku apod. (např. zahrádkářů, kynologů apod.)?

Graf č. 16: Členství respondentů v zájmových organizacích, klubech, svazech, spolcích apod. (zdroj: vlastní)

Šestnáctou položkou bylo zjišťováno, zda jsou respondenti členy nějakých zájmových organizací, klubů, svazů, spolků apod. 75 (61,98%) respondentů, tedy více než polovina, uvedlo, že nejsou členy žádné zájmové organizace, svazu, klubu, spolku apod. Zbývajících 46 (38,02%) respondentů uvedlo, že členy nějaké zájmové organizace, svazu, klubu, spolku apod. jsou. Tito respondenti byli požádáni, aby svoji odpověď blíže specifikovali a uvedli, o kterou organizaci, svaz, klub, spolek apod. se jedná. Nejčastější odpovědi uvádíme v tabulce níže.

Zájmový spolek, klub, svaz	Četnost
Sokol	17
Klub seniorů	2
Zahrádkářský svaz	2
Sbor dobrovolných hasičů	2
Klub českých turistů	2

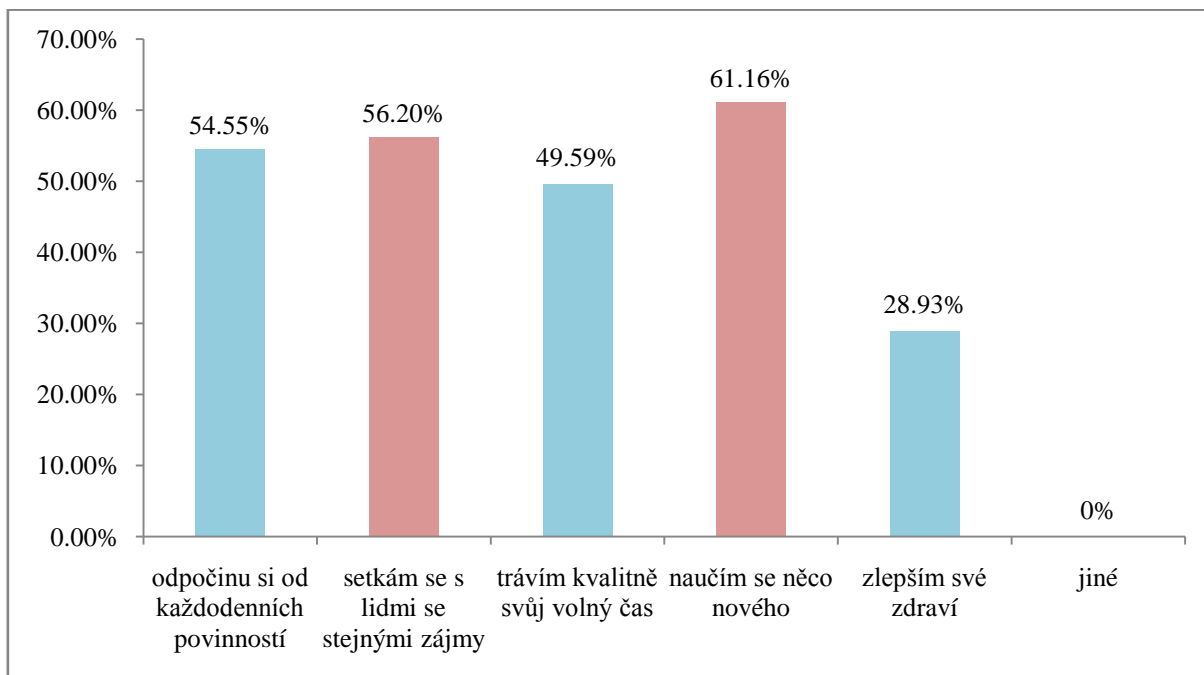
Tabulka č. 3: Kategorizace otevřených odpovědí v položce č. 16

Respondenti dále uváděli, že jsou členy např. divadelního spolku, Unie moravských kouzelníků, klubu výsadkových veteránů, kynologického klubu, golfového klubu, tenisového klubu, jezdeckého oddílu, Unie výtvarných umělců Olomoucka, vlastivědné společnosti apod.

Položka č. 17: Které zájmové aktivity pro dospělé dle Vašeho názoru v Olomouci chybí?

Sedmnáctou položkou bylo zjišťováno, které zájmové aktivity pro dospělé v Olomouci dle respondentů chybí. Tato otázka byla otevřená a ponechávala respondentům možnost vyjádřit se k současné nabídce zájmových aktivit pro dospělé v Olomouci. 8 respondentů uvedlo, že jim v Olomouci chybí aktivity výtvarného zaměření (výtvarné kroužky, keramické kroužky, kurz kresby dle živého modelu). 9 respondentů uvedlo, že jim v Olomouci chybí rukodělné a řemeslné aktivity (práce se dřevem, šití, zámečnictví, kovářství, řemeslné dílny různých zaměření). 2 respondenti uvedli, že jim zde chybí bojové sporty (karate, sebeobrana pro ženy). 2 respondenti by uvítali aktivity zaměřené na historii a památky. 1 respondent v Olomouci postrádá více alternativně zaměřených hudebních klubů, 1 respondent více tanečních akcí, 1 respondent pivovarnické kurzy, 1 respondent více akcí pro seniory, 1 respondent relaxační cvičení a 1 respondent kurzy permakulturního pěstování rostlin. Ostatní respondenti uvedli, že jim zde nic nechybí, že je zde dost aktivit pro každého nebo že neví, kterou aktivitu navíc by v Olomouci uvítali.

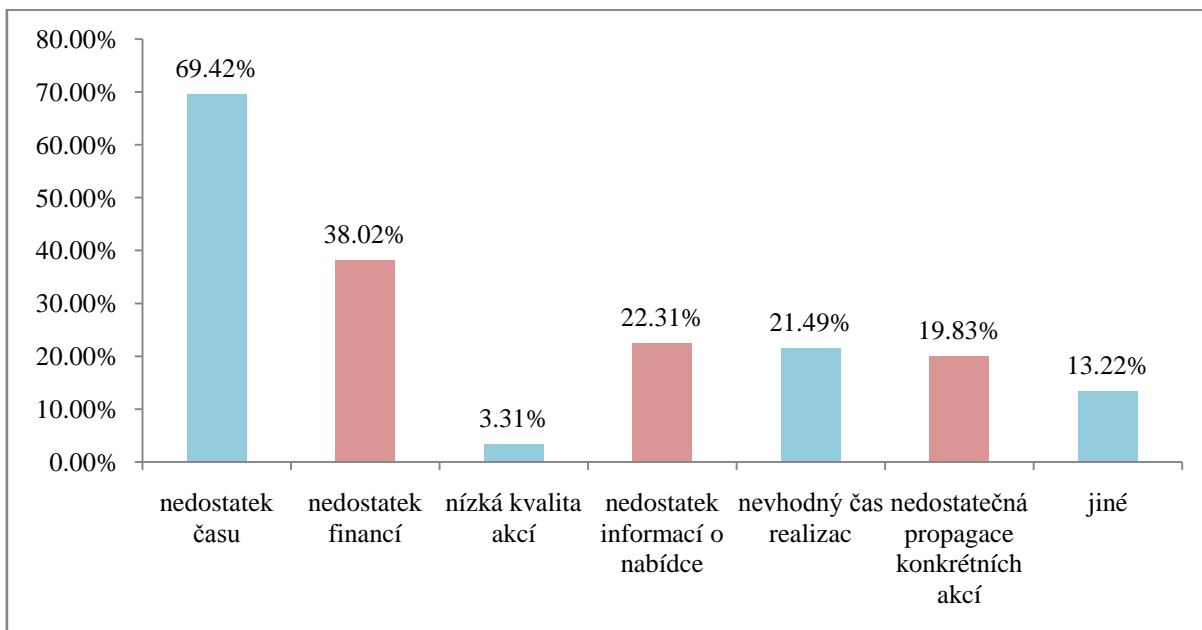
Položka č. 18: V čem je pro Vás účast na zájmových aktivitách nejvíce přínosná?

Graf č. 17: Pozitiva účasti na zájmovém vzdělávání (zdroj: vlastní)

Osmnáctou položkou bylo zjišťováno, v čem je pro respondenty účast na zájmových aktivitách nejvíce přínosná. U této položky mohli respondenti označit více možností. Počty respondentů, kteří volili jednotlivé odpovědi, byly poměrně vyrovnané. Nejvíce respondentů, a to 74 (61,16%), uvedlo, že účast na zájmových aktivitách je pro ně přínosná v tom, že se naučí něco nového. 68 (56,20%) respondentů uvedlo, že největším přínosem je pro ně setkávání se s lidmi se stejnými zájmy. Pro 66 (54,55%) respondentů je účast na zájmových aktivitách především odpočinkem od každodenních povinností. 60 (49,59%) respondentů vidí přínos účasti na zájmových aktivitách v tom, že tráví kvalitně svůj volný čas. 35 (28,93%) respondentů uvedlo, že díky účasti na zájmových aktivitách zlepší své zdraví. Žádný z respondentů nezvolil možnost „jiné“.

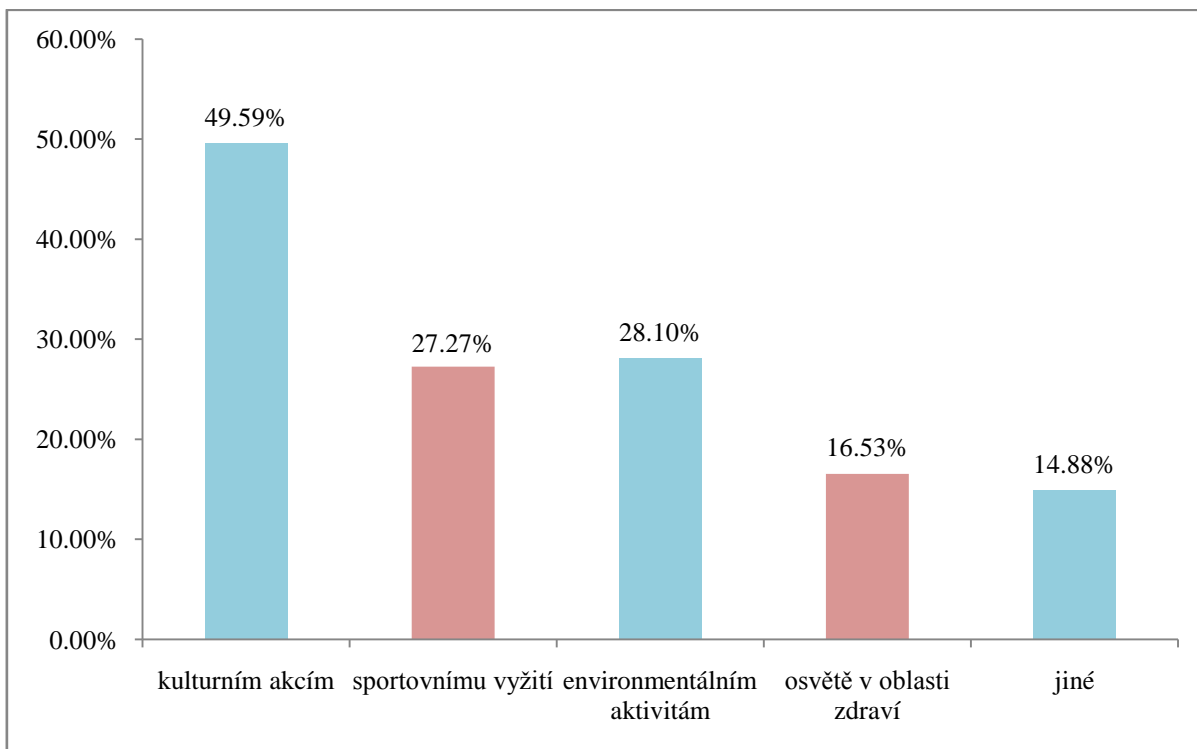
Položka č. 19: Které bariéry podle Vás nejvíce brání dospělým v účasti na zájmovém vzdělávání?

Graf č. 18: Bariéry bránící účasti na zájmovém vzdělávání (zdroj: vlastní)

Devatenáctou položkou bylo zjišťováno, které bariéry dle respondentů nejvíce brání dospělým v účasti na zájmovém vzdělávání. U této položky mohli respondenti označit více možností. Nejvíce respondentů, a to 84 (69,42%), považuje za největší bariéru bránící v účasti na zájmovém vzdělávání nedostatek času. 46 (38,02%) respondentů je toho názoru, že největším problémem je v tomto případě nedostatek financí. 27 (22,31%) respondentů považuje za největší bariéru bránící v účasti na zájmovém vzdělávání nedostatek informací o nabídce zájmového vzdělávání, 26 (21,49%) respondentů nevhodný čas realizace zájmového vzdělávání a 24 (19,83%) respondentů zastává názor, že dospělým brání v účasti na zájmových aktivitách nedostatečná propagace konkrétních akcí. Pouze 4 (3,31%) respondenti uvedli, že největší bariérou bránící v účasti na zájmovém vzdělávání je dle jejich názoru nízká kvalita akcí. 16 (13,22%) respondentů zvolilo možnost „jiné“. 15 z nich svou odpověď blíže specifikovalo. Většina z nich považuje v tomto případě za největší bariéru lenost. Respondenti dále uváděli jako bariéry také problémy s hlídáním dětí, vzdálenost, zdravotní problémy, neschopnost zorganizovat si čas a upoutání na invalidní vozík.

Položka č. 20: Pokud bych měl/a možnost ovlivňovat veřejné dění v Olomouci, věnovala bych s ohledem na poznávací potřeby a zájmy dospělých větší pozornost:

Graf č. 19: Ovlivňování veřejného dění v Olomouci (zdroj: vlastní)

Dvacátou položkou bylo zjišťováno, kterým aktivitám by respondenti věnovali větší pozornost, pokud by měli možnost ovlivňovat veřejné dění v Olomouci. U této položky mohli respondenti označit více možností. 60 (49,59%) respondentů uvedlo, že větší pozornost by v tomto případě věnovali kulturním akcím. 34 (28,10%) respondentů by se zaměřilo na environmentální aktivity. Téměř stejný počet respondentů, a to 33 (27,27%), by se zaměřil na sportovní vyžití. 20 (16,53%) respondentů by se více věnovalo osvětě v oblasti zdraví. 18 (14,88%) respondentů zvolilo možnost „jiné“. 15 z nich svou odpověď blíže specifikovalo. 7 respondentů uvedlo, že větší pozornost dle jejich názoru není třeba věnovat žádným aktivitám. 3 respondenti by uvítali více rukodělných aktivit, 1 respondent by věnoval větší pozornost keramice, 1 fotografování, 1 aktivitám pro motocyklisty a 1 výchově k úctě k seniorům.

3.6 Shrnutí výsledků výzkumu a diskuze

Cílem výzkumného šetření bylo zjistit, které faktory ovlivňují účast dospělých na zájmovém vzdělávání, které důvody vedou dospělé k účasti na zájmovém vzdělávání, jaká pozitiva dospělým účast na zájmovém vzdělávání přináší a jak jsou dospělí spokojeni s nabídkou zájmového vzdělávání v Olomouci.

Jednotlivé položky dotazníku vycházely z dílčích výzkumných otázek. Z první dílčí otázky, která se zaměřuje na faktory ovlivňující účast dospělých na zájmovém vzdělávání, vycházely položky č. 1, 2, 3, 4, 5, 6 a 7. Každá položka se dotazuje na jeden z faktorů, které mohou mít dle našeho názoru na účast na zájmovém vzdělávání vliv. V položce č. 1 bylo tímto faktorem pohlaví respondentů. Z celkového počtu 121 respondentů se výzkumu účastnilo 84 (69,42%) žen a 37 (30,58%) mužů. Počet žen byl tedy více než dvojnásobný oproti počtu mužů. Tento trend se projevuje i v jiných dostupných výzkumech, toto zjištění tak pro nás nebylo příliš překvapivé. Domníváme se, že přemíra žen mezi respondenty našeho výzkumu mohla být způsobena např. typem zájmových aktivit, v rámci kterých byl dotazník distribuován. I když naší snahou bylo záměrně vybrat takové aktivity, které nejsou primárně určeny jen ženám nebo jen mužům, je možné, že určité typy aktivit jsou více atraktivní pro ženy a jiné zase pro muže. Položka č. 2 zjišťovala věk respondentů. Nejvíce respondentů, a to 42 (34,71%), spadalo do věkové kategorie 36-45 let. Druhou nejpočetněji zastoupenou věkovou kategorií byla věková kategorie 46-55 let, do které spadalo 36 (29,75%) respondentů. Položkou č. 3 bylo zjišťováno nejvyšší dosažené vzdělání respondentů. Téměř polovina respondentů, konkrétně 57 (47,11%), uvedla, že jejich nejvyšší dosažené vzdělání je vzdělání vysokoškolské. Druhou nejpočetněji zastoupenou skupinou byli respondenti, jejichž nejvyšší dosažené vzdělání bylo středoškolské s maturitou. Těchto respondentů bylo 48 (39,67%). Položkou č. 4 byl zjišťován rodinný stav respondentů. Zde nejvíce respondentů, navzdory našemu očekávání, uvedlo, že jsou ženatí/vdaní nebo mají partnera. Ženatých/vdaných respondentů bylo 67 (55,37%) a respondentů, kteří mají partnera, bylo 24 (19,83%). U této

položky jsme očekávali větší zastoupení spíše v kategorii nezadaných, jelikož jsme předpokládali, že tito respondenti by teoreticky mohli mít více volného času a více chtít vyhledávat nové sociální kontakty. Do kategorie nezadaných se však zařadilo pouze 15 (12,40%) respondentů. Položkou č. 5 bylo zjišťováno, s kým respondenti žijí ve společné domácnosti. Nejvíce respondentů uvedlo, že žijí s partnerem, manželem/manželkou i dětmi (55 (45,45%) respondentů) nebo že žijí jen s partnerem či manželem/manželkou (34 (28,10%) respondentů), což koresponduje s položkou č. 4. Jak bylo uvedeno výše, toto zjištění pro nás bylo do jisté míry překvapivé. Předpokládali jsme, že respondenti, kteří mají rodinu, nemají příliš mnoho volného času a že je pro ně složitější se zájmového vzdělávání účastnit. Na druhou stranu je však logické, že si respondenti potřebují od rodinných povinností odpočinout a možná i narušit každodenní stereotyp péče o domácnost a děti. Položkou č. 6 bylo zjišťováno, zda jsou respondenti zaměstnaní, nezaměstnaní, na mateřské/rodičovské dovolené či OSVČ. Více než polovina respondentů, a to 78 (64,46%), uvedla, že v současnosti jsou zaměstnaní. Toto zjištění pro nás bylo opět mírně překvapivé, čekali jsme zde např. více nezaměstnaných, kteří mají obvykle větší množství volného času než lidé chodící do zaměstnání. Je však možné, že některé zájmové aktivity pro ně mohou být např. finančně náročné. Poslední položkou, která se váže k první dílčí výzkumné otázce, je položka č. 7. Touto položkou bylo zjišťováno, zda respondenti chovají nějaké zvíře. Nejvíce respondentů, a to 43 (34,54%) uvedlo, že nechovají žádné zvíře. Mezi respondenty, kteří nějaké zvíře chovají, jsou nejoblíbenější kočky a psi. Konkrétně vlastní kočku 42 (34,71%) respondentů a psa 40 (33,06%) respondentů.

Druhá dílčí otázka se zaměřovala na důvody, které dospělé nejčastěji vedou k účasti na zájmovém vzdělávání. Z této otázky vycházela položka č. 8. Nejvíce respondentů, a to 77 (63,64%), uvedlo, že do zájmového vzdělávání se zapojili proto, aby se naučili něco nového. 53 (43,80%) respondentů uvedlo, že chtěli díky účasti na zájmovém vzdělávání smysluplně trávit svůj volný čas. Třetím nejčastěji voleným důvodem byla touha odpočinout si od každodenních povinností; tuto možnost zvolilo 44 (36,36%) respondentů.

Touha poznat nové lidi nebo zlepšit své zdraví již pro respondenty nebyla takovou motivací jako výše zmiňované možnosti. Poznat nové lidi chtělo 30 (24,79%) respondentů a zlepšit své zdraví chtělo jen 22 (18,18%) respondentů. 11 (9,09%) respondentů zvolilo možnost „jiné“. Tito respondenti svou odpověď blíže specifikovali a nejčastěji uváděli, že jejich motivací byl zájem o oblast, ve které se zájmově vzdělávají.

Třetí dílčí otázka se zaměřovala na pozitiva, která dospělým účast na zájmovém vzdělávání přináší. Z této otázky vycházely položky č. 9, 11, 13, 15 a 18. Položkou č. 9 bylo zjišťováno, zda respondenti získali díky účasti na zájmových aktivitách nové přátele. Většina respondentů zde odpovídala kladně. 66 (54,54%) respondentů uvedlo, že nové přátele rozhodně získali. 28 (23,14%) respondentů zvolila možnost „spíše ano“. 21 (17,36%) respondentů uvedlo, že nedokážou posoudit, zda díky účasti na zájmovém vzdělávání získali nové přátele. Pouze 6 (4,96%) respondentů zvolilo možnost „spíše ne“. Žádný z respondentů neuvedl, že by díky účasti na zájmovém vzdělávání rozhodně nezískal nové přátele. Je tedy zřejmé, že účast na zájmových aktivitách má pro respondenty poměrně velký sociální význam a většina z nich díky ní získává nové přátele, navzdory tomu, že poznávání nových lidí nebylo dle položky č. 8 pro většinu respondentů hlavním důvodem, proč se zájmových aktivit začali účastnit. Položkou č. 11 bylo zjišťováno, zda je dle respondentů účast na zájmových aktivitách nástrojem k udržení celkové životní spokojenosti a kvality života. Stejně jako u položky č. 9, i zde většina respondentů odpovídala kladně. 95 (78,51%) respondentů zvolilo možnost „rozhodně ano“. 22 (18,18%) respondentů zvolilo možnost „spíše ano“. Pouze 4 (3,31%) respondenti zvolili možnost „nedokážu posoudit“ a žádný z respondentů neodpověděl negativně. Zájmové vzdělávání tedy rozhodně významně přispívá ke spokojenosti respondentů a pomáhá jim k dostatečné kvalitě života. Položkou č. 13 bylo zjišťováno, zda respondentům účast na zájmovém vzdělávání zlepšuje fyzické i psychické zdraví. U této položky opět, stejně jako u položky č. 11, odpovídali respondenti převážně kladně. 76 (62,81%) respondentů zvolilo možnost „rozhodně ano“. 40 (33,06%) respondentů zvolilo možnost „spíše ano“. Pouze 5 (4,13%) respondentů zvolilo možnost „nedokážu posoudit“ a žádný

z respondentů neodpověděl negativně. Zájmové vzdělávání tak respondentům přináší nejen nové sociální kontakty a životní spokojenost, ale také lepší zdraví. Položkou č. 15 bylo zjišťováno, zda respondentům pomáhá účast na zájmovém vzdělávání lépe čelit stresu. Stejně jako v případě tří předchozích položek, i zde respondenti odpovídali převážně kladně. 60 (49,59%) respondentů uvedlo, že účast na zájmových aktivitách jim rozhodně pomáhá lépe čelit stresu. 44 (36,36%) respondentů zvolilo možnost „spíše ano“. 13 (10,74%) respondentů zvolilo možnost „nedokážu posoudit“ a pouze 4 (3,31%) respondenti zvolili možnost „spíše ne“. V boji proti stresu je tak zájmové vzdělávání jistě účinným prostředkem, jelikož dospělí si při něm mohou odpočinout od každodenních povinností a starostí a odreagovat se. Položka č. 18 je poslední položkou vycházející z druhé dílčí výzkumné otázky. Touto položkou bylo zjišťováno, co respondenti hodnotí jako největší přínos účasti na zájmovém vzdělávání. U této položky mohli respondenti zvolit více odpovědí a počty respondentů, kteří volili jednotlivé odpovědi, jsou poměrně vyrovnané. Nejvíce respondentů, a to 74 (61,16%), odpovědělo, že největším přínosem je pro ně naučení se něčeho nového. Tento výsledek koresponduje s položkou č. 8, kde nejvíce respondentů uvedlo, že se začali účastnit zájmového vzdělávání právě proto, aby se naučili něco nového. 68 (56,20%) respondentů uvedlo, že největším přínosem zájmového vzdělávání je pro ně setkávání se s lidmi se stejnými zájmy. V položce č. 8 uvedlo jako důvod začít se účastnit zájmového vzdělávání poznávání nových lidí pouze 30 respondentů. Je tedy zřejmé, že to, co vedlo respondenty k účasti na zájmových aktivitách a to, co jim tato účast skutečně přináší, se může lišit. Položka č. 18 naopak koresponduje s položkou č. 9, kde většina respondentů uvedla, že díky zájmovému vzdělávání získali nové přátele. 66 (54,55%) respondentů uvedlo, že největším přínosem účasti na zájmových aktivitách je pro ně odpočinek od každodenních povinností, který opět figuroval i v položce č. 8, kde byl odpočinek od každodenních povinností třetím nejčastěji voleným důvodem, proč se respondenti začali zájmového vzdělávání účastnit. 60 (49,59%) respondentů uvedlo, že díky zájmovému vzdělávání především kvalitně tráví svůj volný čas. Nejméně respondentů, a to 35 (28,93%), uvedlo, že největším přínosem účasti na zájmovém vzdělávání je pro ně zlepšení zdraví. V položce č. 13, kde jsme se respondentů

dotazovali, zda účast na zájmových aktivitách zlepšuje jejich zdraví, však téměř všichni respondenti odpověděli kladně. Je tedy zřejmé, že zájmové aktivity zdraví respondentů rozhodně zlepšují, respondenti však tuto skutečnost nevnímají jako ten největší přínos a je pro ně důležitější naučit se něco nového, kvalitně trávit svůj volný čas a odpočinout si.

Čtvrtá dílčí otázka se zaměřovala na to, jak dospělí hodnotí nabídku zájmového vzdělávání v Olomouci. Z této otázky vycházely položky č. 12, 14, 17 a 20. Položkou č. 12 bylo zjišťováno, zda je dle respondentů v Olomouci dostatečná nabídka zájmového vzdělávání pro dospělé. Nejvíce respondentů, a to 57 (47,11%), zvolilo možnost „spíše ano“. 26 (21,49%) respondentů zvolilo možnost „nedokážu posoudit“ a 23 (19,01%) respondentů zvolilo možnost „rozhodně ano“. Část respondentů zde odpovídala i negativně. 13 (10,74%) respondentů zvolilo možnost „spíše ne“ a 2 (1,65%) respondenti zvolili možnost „rozhodně ne“. Je tedy zřejmé, že nabídka zájmového vzdělávání v Olomouci má své rezervy a ne všichni respondenti ji považují za dostatečnou. Položkou č. 14 bylo zjišťováno, odkud respondenti nejčastěji čerpají informace o zájmových aktivitách v Olomouci. Poměrně velká část respondentů čerpá tyto informace z internetu. Internetové stránky uvedlo jako nejčastější zdroj informací 87 (71,90%) respondentů a 43 (35,54%) respondentů se informuje na sociální síti Facebook. 69 (57,02%) respondentů čerpá informace o zájmových aktivitách také od přátel a známých. 35 (28,93%) respondentů k tomu využívá plakáty na veřejných místech a letáky, 16 (13,22%) respondentů rozhlas a 12 (9,92%) respondentů televizi. 4 (3,31%) respondenti zvolili možnost „jiné“ a uvedli, že se informují prostřednictvím novin. Je zřejmé, že nejvýznamnějším informačním zdrojem je v současnosti internet. Tato skutečnost je dle našeho názoru způsobena především tím, že vyhledávání informací na internetu je rychlé a jednoduché a najdeme zde velké množství informací „na jednom místě“. Nevyužité však nezůstávají ani klasické informační zdroje jako rozhlas, televize, plakáty a noviny. Velká část respondentů spoléhá také na informace od svých přátel. Z našeho pohledu je to nejspíše proto, že přátelé jim mohou poskytnout i své vlastní zkušenosti s jednotlivými zájmovými akcemi a doporučit jim ty nejlepší. Položkou č. 17 bylo zjišťováno, které aktivity respondentům

v Olomouci chybí. Jednalo se o položku otevřenou, respondenti tudíž mohli napsat cokoliv a nebyli omezeni žádnými nabízenými možnostmi. Většina respondentů uvedla, že jim v Olomouci žádná aktivita nechybí. Toto zjištění koresponduje s položkou č. 12, u které jen malá část respondentů uvedla, že s nabídkou zájmového vzdělávání v Olomouci nejsou spokojeni. Ti respondenti, kteří nějakou dle jejich názoru chybějící aktivitu uvedli, nejčastěji postrádali aktivity z oblasti výtvarného umění a ručních prací. Položkou č. 20 bylo zjišťováno, kterým aktivitám by respondenti věnovali větší pozornost, kdyby měli možnost ovlivňovat veřejné dění v Olomouci. 60 (49,59%) respondentů uvedlo, že větší pozornost by věnovali kulturním akcím. 34 (28,10%) respondentů by věnovalo větší pozornost environmentálním aktivitám, 33 (27,27%) respondentů sportovnímu vyžití a 20 (16,53%) respondentů osvětě v oblasti zdraví.

Pátá dílčí otázka se zaměřovala na to, zda se dospělí účastníci více různých aktivit. Z této otázky vycházely položky č. 10 a 16. Položkou č. 10 bylo zjišťováno, zda se respondenti věnují i dalším aktivitám kromě té, v rámci které vyplňovali dotazník. 83 (68,60%) respondentů uvedlo, že se věnují i jiným aktivitám. Zbývajících 38 (31,40%) respondentů uvedlo, že se žádným dalším aktivitám nevěnují. Respondenti, kteří odpovídali kladně, byli požádáni, aby blíže specifikovali, o kterou aktivitu nebo aktivity se jedná. Jednoznačnou převahu mezi uvedenými aktivitami měly aktivity sportovní a kulturní. Položkou č. 16 bylo zjišťováno, zda jsou respondenti členy nějakých zájmových organizací, svazů, klubů, spolků atd. Kladně odpovědělo 46 (38,02%) respondentů, negativně 75 (61,98%) respondentů. V případě kladné odpovědi byli respondenti opět požádáni o její upřesnění. Respondenti nejčastěji uváděli, že jsou členy Sokola. K dalším nejčastějším odpovědím patřil klub seniorů, zahrádkářský svaz, sbor dobrovolných hasičů nebo turistický klub.

Položkou č. 19 bylo zjišťováno, které bariéry dle respondentů nejčastěji brání dospělým v účasti na zájmových aktivitách. 84 (69,42%) respondentů považuje za největší bariéru nedostatek času a 46 (38,02%) respondentů nedostatek financí. Ostatní možnosti již vnímalo jako bariéru podstatně méně

respondentů. 27 (22,31%) respondentů považuje za bariéru nedostatek informací o nabídce zájmových aktivit, 26 (21,49%) nevhodný čas realizace aktivit a 24 (19,83%) respondentů nedostatečnou propagaci konkrétních akcí. Nízkou kvalitu akcí považovali za bariéru pouze 4 (3,31%) respondenti.

Výzkumným šetřením bylo zjištěno, že respondenty tohoto výzkumu byly především ženy, většinou ve věku 36-55 let. Většina respondentů disponovala minimálně středoškolským vzděláním s maturitou. Co se týče rodinného stavu, většina respondentů žije v manželství či partnerství. Důvody, kvůli kterým se respondenti začali účastnit zájmového vzdělávání, byly různé. Nejčastěji to však byla touha naučit se něco nového, smysluplně trávit svůj volný čas a odpočinout si od každodenních povinností. Účast na zájmovém vzdělávání má pro respondenty jednoznačně pozitivní vliv. Pomáhá jim získat nové přátele, zlepšit zdraví, čelit stresu, něco nového se naučit a celkově zlepšovat kvalitu života. Většina respondentů se ve svém volném čase účastní více než jedné aktivity. S nabídkou zájmového vzdělávání v Olomouci jsou respondenti poměrně spokojeni a informace o ní obvykle získávají z internetových stránek nebo od přátel a známých.

ZÁVĚR

Tato diplomová práce byla zaměřena na problematiku zájmového vzdělávání dospělých v Olomouci. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část a celkem obsahuje tři kapitoly. První kapitola je zaměřena čistě teoreticky. V první kapitole je definován pojem zájmové vzdělávání dospělých. Zároveň objasňuje také pojmy zájem, celoživotní vzdělávání a dospělost, které jsou nezbytné ke správnému uchopení této problematiky. Druhá podkapitola se zabývá pojmem volný čas a funkcemi volného času v životě dospělého. Třetí podkapitola uvádí, které faktory dle vybraných výzkumů nejvíce ovlivňují účast dospělých na zájmovém vzdělávání. Čtvrtá podkapitola je věnována jednotlivým typům zájmového vzdělávání dospělých. Druhá kapitola je již zaměřená více prakticky a navazuje na čtvrtou podkapitolu kapitoly první. Nezabývá se již typy zájmového vzdělávání v obecné rovině, ale zaměřuje se na vybrané možnosti, jak se lze mohou dospělí zájmově vzdělávat ve městě Olomouc.

Třetí kapitola je věnována výzkumnému šetření. Cílem výzkumného šetření bylo zjistit, které faktory ovlivňují účast dospělých na zájmovém vzdělávání, které důvody vedou dospělé k účasti na zájmovém vzdělávání, jaká pozitiva dospělým účast na zájmovém vzdělávání přináší a jak jsou dospělí spokojeni s nabídkou zájmového vzdělávání v Olomouci. K těmto zjištěním jsme se rozhodli dospět prostřednictvím dotazníkového šetření. To, že se dotazníkového šetření účastnilo výrazně více žen než mužů, nás příliš nepřekvapilo. Tento trend je v zájmovém vzdělávání, jak ukazují i výzkumy, se kterými jsme se během zpracovávání diplomové práce setkali, obvyklý. Více překvapivé pro nás bylo např. zjištění, že převaha respondentů byli dospělí žijící v manželství či partnerství, kteří ve většině případů měli i děti. Naopak jsme očekávali, že respondenti by mohli být spíše dospělí žijící sami, případně pouze s partnerem. Ukázalo se, že respondenti se začali účastnit zájmového vzdělávání především proto, aby se naučili něco nového. Častou motivací však byla i touha odpočinout si od každodenních povinností a trávit smysluplně svůj volný čas. Výzkumným šetřením se nám také úspěšně podařilo dokázat pozitivní vliv zájmového vzdělávání na respondenty. Většina

respondentů v dotazníku uvedla, že díky účasti na zájmových aktivitách získali nové přátele, zlepšili své zdraví a dokážou také lépe čelit stresu. Téměř všichni respondenti také považují účast na zájmových aktivitách za účinný nástroj k udržení celkové životní spokojenosti a kvality života. Co se týče nabídky zájmového vzdělávání v Olomouci, většina respondentů ji považuje za dostatečnou a informace o ní získávají nejvíce přes internet či od přátel a známých.

Výsledky výzkumného šetření považujeme za celkově pozitivní a s našimi zjištěními jsme spokojeni. Pozitivně nás také překvapila ochota respondentů se na tomto šetření podílet. Jsme si však vědomi toho, že výzkumný vzorek nedosahoval tak vysokého počtu respondentů, aby bylo výsledky možné zobecňovat a považovat za platné pro všechny dospělé. Jistě by proto bylo vhodné věnovat oblasti zájmového vzdělávání větší pozornost, jelikož i u malého vzorku respondentů se potvrzuje jeho jednoznačně pozitivní vliv na život dospělého člověka a je třeba, aby na tato pozitiva bylo co nejvíce upozorňováno a dospělí tak byli k účasti na zájmovém vzdělávání více motivováni.

LITERATURA

EZECHEL, Miroslav, ZICHOVÁ, Jana a PYTLOUN, Ladislav. *Ekologie a ochrana životního prostředí*. Mělník: Vyšší odborná škola zahradnická a Střední zahradnická škola ve spolupráci s vydavatelstvím ProfiPress, 2012. ISBN 978-80-904782-3-7.

HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. 2., přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2010. ISBN 978-80-7290-471-6.

HARTL, Pavel a HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*. Třetí, aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0873-0.

HORÁČEK, Radek. *Galerijní animace a zprostředkování umění: poslání, možnosti a podoby seznamování veřejnosti se soudobým výtvarným uměním prostřednictvím aktivizujících programů na výstavách*. [Brno]: Cerm, 1998. ISBN 80-7204-084-7.

HRADEČNÁ, Marie. *Vybrané problémy sociální pedagogiky*. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-718-4015-7.

KNOTOVÁ, Dana a Zuzana ŠIMBEROVÁ. *Vzdělávání – jedna z činností dospělých ve volném čase? Pedagogická orientace: Vědecký časopis České pedagogické společnosti*. 2006, (4), 11 stran. ISSN 1805-9511.

KRYSTOŇ, Miroslav a kol. *Záujmové vzdelávanie dospelých*. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB, 2011. ISBN 978-80-557-0211-7.

LOUKA, Oto. *Základy turistiky a sportů v přírodě*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem. ISBN 978-80-7414-302-1.

MÁCHAL, Aleš. *Průvodce praktickou ekologickou výchovou*. Brno: Rezekvítek, 2000. ISBN 80-902954-0-1.

MACHALOVÁ, Mária. *Psychológia vo vzdelávaní dospelých*. Vyd. 2. Bratislava: GerlachPrint, 2006. ISBN 80-89142-07-9.

MACHOVÁ, Jitka a kol. *Výchova ke zdraví. 2.*, aktualizované vydání. Praha: Grada, 2015. Pedagogika. ISBN 978-80-247-5351-5.

PALÁN, Zdeněk a LANGER, Tomáš. *Základy andragogiky*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-58-7.

PALÁN, Zdeněk. *Výkladový slovník vzdělávání dospělých*. Praha: DAHA, 1997. Promos. ISBN 80-902232-1-4.

PRŮCHA, Jan a VETEŠKA, Jaroslav. *Andragogický slovník*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3960-1.

RABUŠICOVÁ, Milada, a RABUŠIC, Ladislav. *Učíme se po celý život?: o vzdělávání dospělých v České republice*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4779-2.

ŠERÁK, Michal. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-551-6.

ŠOBÁŇOVÁ, Petra. *Muzejní edukace*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3003-4.

VÁCLAVÍK, David. *Náboženství a moderní česká společnost*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2468-3.

VETEŠKA, Jaroslav. *Úvod do teorie vzdělávání dospělých a andragogiky*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E.Purkyně v Ústí nad Labem, 2017. ISBN 978-80-7561-073-7.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1369-4.

Elektronické zdroje:

BODHI OLOMOUC. O nás. *Bodhi Olomouc* [online]. [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.bodhi-olomouc.cz/o-nas/>.

CENTRUM PRO RODINNÝ ŽIVOT. O nás. *Centrum pro rodinný život Olomouc* [online]. © 2005 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.rodinnyzivot.cz/?q=node/9>.

CENTRUM VITALITY. O nás. *Centrum Vitality* [online]. © 2007-2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.centrumvitality.com/o-nas/>.

CESTOVNÍ KANCELÁŘ ČEDOK. O nás. *Cestovní kancelář Čedok* [online]. © 2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <https://www.cedok.cz/cedok/>.

COMPASS-KURZY ANGLIČTINY OLOMOUC. Skupinové kurzy. *Jazyková škola ComPass* [online]. © 2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <https://www.anglictinavolomouci.cz/pro-verejnost/>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vzdělávání dospělých v České republice: Výstupy z šetření Adult Education Survey 2016* [online]. © 2018 [cit. 2018-04-9]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vzdelavani-dospelych-v-ceske-republice-2016>.

DIVADLO HUDBY. O nás. *Divadlo hudby* [online]. [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.muo.cz/divadlohudby/o-nas#download>.

DIVADLO NA CUCKY. O divadle. *Divadlo na cucky* [online]. © 2004-2012 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.divadlonacucky.cz/index.php?page=o-divadle>.

DIVADLO TRAMTARIE. O divadle. *Divadlo Tramtarie* [online]. [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.divadlotramtarie.cz/o-divadle/>.

Dny židovské kultury Olomouc 2017. *Židovská obec Olomouc* [online]. © 2017 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <https://kehila-olomouc.cz/rs/8786/dny-zidovske-kultury-olomouc-2017/>.

DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE OLOMOUC. Kroužky. *Dům dětí a mládeže Olomouc* [online]. © 2008-2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.ddmolomouc.cz/krouzky/>.

GALERIE ANDĚL. *Galerie Anděl Olomouc* [online]. © 2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.galerie-andel.cz/>.

GALERIE MĚSTA OLOMOUCE. Galerie města Olomouce - archív výstav. *Galerie města Olomouce* [online]. © 2017 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.galerie-mesta-olomouce.cz/index.php?obsah=vystavy-galerie&lang=cz>.

HANÁCKÝ LETECKÝ KLUB OLOMOUC. *Hanácký letecký klub Olomouc* [online]. © 2018 [cit. 2018-04-17]. Dostupné z: <http://www.lkol.cz/index.php?nid=6258&lid=cs&oid=941275>.

HANÁCKÝ PARAKLUB OLOMOUC. Základní výcvik. *Hanácký Paraklub Olomouc* [online]. © 2014 [cit. 2018-04-17]. Dostupné z: <http://www.hanackyparaklub.cz/?id=3>.

HNUTÍ DUHA OLOMOUC. Dobrovolníci. *Hnutí DUHA: místní skupina Olomouc* [online]. © 2008 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://hnutiduha.cz/pridejte-se/dobrovolnici>.

HNUTÍ DUHA OLOMOUC. Základní informace. *Hnutí DUHA: místní skupina Olomouc* [online]. © 2008 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://olomouc.hnutiduha.cz/o-nas/>.

JAZYKOVÁ AGENTURA ACADEMIA. Jazykové kurzy Olomouc. *Academia jazyková agentura* [online]. [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: http://www.academia-levey.cz/jazykove_kurzy_olomouc.php.

JAZYKOVÁ ŠKOLA FILOZOFICKÉ FAKULTY UP. O nás. *Jazyková škola Filozofické fakulty UP* [online]. © 2015 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.uplift.upol.cz/Jazykova-skola-Filozoficke-fakulty.html>.

JAZYKOVÁ ŠKOLA LITE. Výuková metoda LITE. *Jazyková škola LITE* [online]. © 2011-2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <https://www.lite.cz/metoda-lite/vyukova-metoda-lite>.

KINO METROPOL OLOMOUC. O kině. *Kino Metropol* [online]. © 2011-2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.kinometropol.cz/klient-323/kino-96/stranka-2001>.

KLUB VOJENSKÉ HISTORIE OLOMOUC. Úvod. *Klub vojenské historie Olomouc* [online]. [cit. 2018-04-17]. Dostupné z: <http://www.kvhol.cz/>.

KNIHOVNA MĚSTA OLOMOUCE. Akce. *Knihovna města Olomouce* [online]. © 2018 [cit. 2018-04-17]. Dostupné z: <http://www.kmol.cz/akce/>.

KNIHOVNA MĚSTA OLOMOUCE. Deskovky - duben 2018. *Knihovna města Olomouce* [online]. © 2018 [cit. 2018-04-17]. Dostupné z: <http://www.kmol.cz/1311-deskovky-duben-2018/>.

KLUB ČESKÝCH TURISTŮ. Informace o nás. *Klub českých turistů* [online]. © 2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://kdho.webnode.cz/o-nas/>.

LEJSEK, Zdeněk. Kam jezdíme na dovolenou. *Statistika a my: Měsíčník Českého statistického úřadu* [online]. 07-08/2013 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.statistikaamy.cz/2014/06/kam-jezdime-na-dovolenou/>.

LINGUA CENTRUM JAZYKOVÁ ŠKOLA. O nás. *Lingua Centrum jazyková škola* [online]. © 2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://lingua-centrum.cz/o-nas/>.

MAGISTRÁT MĚSTA OLOMOUCE. Fakta a zajímavosti. *Turistické stránky města Olomouce* [online]. © 2002-2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://tourism.olomouc.eu/basic-information/facts-and-attractions/cz>.

MAGISTRÁT MĚSTA OLOMOUCE. Hudba a divadlo. *Turistické stránky města Olomouce* [online]. © 2002-2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://tourism.olomouc.eu/culture/music-theatre/cs>.

MORAVSKÉ DIVADLO OLOMOUC. *Moravské divadlo Olomouc* [online]. © 2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.moravskedivadlo.cz/>.

MOST PRO TIBET. Festival ProTibet 2017. *MOST ProTibet* [online]. © 2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <https://www.protibet.cz/projekty-v-cr/festival-protibet-2017/>.

MOST PRO TIBET. O nás. *MOST ProTibet* [online]. © 2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <https://www.protibet.cz/o-nas/co-delame/>.

MUZEUM UMĚNÍ OLOMOUC. O muzeu. *Muzeum umění Olomouc* [online]. © 2016 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <http://www.muo.cz/o-muzeu/>.

MUZEUM UMĚNÍ OLOMOUC. Program. *Muzeum umění Olomouc* [online]. © 2016 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.muo.cz/kalendar/evt=5>.

MUZEUM UMĚNÍ OLOMOUC. Století relativity. *Muzeum umění Olomouc* [online]. © 2016 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <http://www.muo.cz/stale-expozice/stoleti-relativity--16/>.

UKLIĎME SVĚT, UKLIĎME ČESKO 2018. Základní informace. *Uklidme svět, uklidme Česko 2018* [online]. © 2018 [cit. 2018-04-17]. Dostupné z: <http://www.uklidmecesko.cz/about/zakladniInformace/>.

ÚZEMNÍ SDRUŽENÍ ČESKÉHO ZAHŘÁDKÁŘSKÉHO SVAZU OLOMOUC. *Územní sdružení Českého zahrádkářského svazu Olomouc* [online]. [cit. 2018-04-17]. Dostupné z: <http://www.zahradkari.cz/us/olomouc/index.php?str=204>.

Olomoucké kulturní prázdniny 2017 [online]. [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <https://www.olomouckekulturniprazdniny.cz/>.

OS ČČK OLOMOUC. Kurzy a školení, výuka první pomoci. *Oblastní spolek Českého červeného kříže Olomouc* [online]. © 2008-2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <https://cck-ol.webnode.cz/nase-aktivity/kurzy-a-skoleni-vyuka-pp/>.

OXFORD JAZYKOVÁ ŠKOLA. Služby. *Oxford jazyková škola* [online]. © 2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://tozvladnete.cz/sluzby/>.

POHODOVÁ ORGANIZACE TVŮRČÍHO KRESLENÍ. Program aktuálních kurzů a seminářů. *Pohodová Organizace TVŮRčího Kreslení* [online]. [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.potvurkaklub.cz/seminare>.

REGIONÁLNÍ CENTRUM SPORT PRO VŠECHNY OLOMOUC. Naše tělovýchovné jednoty. *Regionální centrum Sport pro Všechny Olomouc* [online]. © 2007-2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.rcspvolomouc.net/telovychovne-jednoty.php>.

REGIONÁLNÍ CENTRUM SPORT PRO VŠECHNY OLOMOUC. *Regionální centrum Sport Pro Všechny Olomouc* [online]. © 2007-2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.rcspvolomouc.net/>.

REGIONÁLNÍ SDRUŽENÍ ČUS OLOMOUC. O nás. *Regionální sdružení ČUS Olomouc* [online]. © 2002 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: http://olomouc.cuscz.cz/#utm_source=firmy.cz&utm_medium=ppd&utm_campaign=firmy.cz-1944895.

STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC. *Profil města Olomouce: 2017* [online]. © 2017 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z:

http://www.olomouc.eu/administrace/repository/gallery/articles/88_/8827/profil-mesta-olomouce-2017.cs.pdf.

T.J. SOKOL OLOMOUC. Historie Sokola. *Sokol Olomouc* [online]. © 2009 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.sokololomouc.cz/o-nas/>.

TJ MILO OLOMOUC. O nás. *TJ MILO Olomouc* [online]. © 2015 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.tjmilo.cz/o-nas/>.

TJ MILO OLOMOUC. Turistika. *TJ MILO Olomouc* [online]. © 2015 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.tjmilo.cz/turistika/>.

TJ OLOMOUC-MĚSTO. Turisti. *TJ Olomouc-město* [online]. [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://tjolomouc mesto.cz/turisti/>.

VĚDECKÁ KNIHOVNA V OLOMOUCI. Archiv výstav a dalších akcí. *Vědecká knihovna v Olomouci* [online]. © 2008 - 2018 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <https://www.vkol.cz/cs/aktivity/archiv-vystav-a-dalsich-akci/>.

VLASTIVĚDNÉ MUZEUM V OLOMOUCI. Příběh kamene – expozice geologie, archeologie a lapidária. *Vlastivědné muzeum v Olomouci* [online]. [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.vmo.cz/rubriky/stale-expozice/pribeh-kamene-expozice-geologie-archeologie-a-lapidaria/>.

ZÁKLADNÍ KYNOLOGICKÁ ORGANIZACE OLOMOUC-ČERNOVÍR. *Kynologie Olomouc* [online]. [cit. 2018-04-17]. Dostupné z: <http://www.kynologieolomouc.eu/index.html>.

ZENOVÁ ŠKOLA KWAN UM. Škola Kwan Um. *Zenová škola Kwan Um* [online]. © 2015 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.kwanumzen.cz/cz/skola-kwan-um>.

ŽIDOVSKÁ OBEC OLOMOUC. Současnost. *Židovská obec Olomouc* [online]. [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <https://kehila-olomouc.cz/rs/soucastnost/>.

SEZNAM ZKRATEK

apod. – a podobně

ČČK – Český červený kříž

ČSÚ – Český statistický úřad

ČUS – Česká unie sportu

HC – hokejový klub

např. – například

SK – sportovní klub

TJ – tělovýchovná jednota

UP – Univerzita Palackého

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Pohlaví respondentů

Graf č. 2: Věk respondentů

Graf č. 3: Vzdělání respondentů

Graf č. 4: Rodinný stav respondentů

Graf č. 5: S kým respondenti žijí

Graf č. 6: Zaměstnání respondentů

Graf č. 7: Domácí zvířata respondentů

Graf č. 8: Důvody účasti na zájmovém vzdělávání

Graf č. 9: Získávání nových přátel

Graf č. 10: Účast na dalších aktivitách

Graf č. 11: Životní spokojenost a kvalita života

Graf č. 12: Nabídka zájmových aktivit v Olomouci

Graf č. 13: Zlepšení zdraví

Graf č. 14: Zdroj informací o zájmových aktivitách

Graf č. 15: Stres a zájmové vzdělávání

Graf č. 16: Členství respondentů v zájmových organizacích, klubech, svazech, spolcích apod.

Graf č. 17: Pozitiva účasti na zájmovém vzdělávání

Graf č. 18: Bariéry bránící účasti na zájmovém vzdělávání

Graf č. 19: Ovlivňování veřejného dění v Olomouci

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: návratnost dotazníků

Tabulka č. 2: Kategorizace otevřených odpovědí v položce č. 10

Tabulka č. 3: Kategorizace otevřených odpovědí v položce č. 16

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Dotazník

Příloha č. 1: Dotazník

Zájmové vzdělávání dospělých v Olomouci - dotazník

Jmenuji se Simona Chaloupková a jsem studentkou Univerzity Palackého v Olomouci. Touto cestou bych Vás ráda poprosila o vyplnění následujícího dotazníku, který bude použit pouze pro účely mé diplomové práce, která se zabývá zájmovým vzděláváním dospělých. Zájmovým vzděláváním jsou myšleny všechny aktivity, které uspokojují zájmy dospělých a jsou vykonávány v jejich volném čase, bez ohledu na to, do které sféry jsou orientovány (může jít tudíž o účast ve výtvarném kurzu, na aktivitách turistického oddílu, klubu modelářů, spolku chovatelů, na přednáškách a besedách o cestování, na autorských čteních v knihovně apod. Patří sem i návštěva různých výstav, divadelních a filmových produkcí atd.). Dotazník je anonymní.

Pokyny k vyplnění:

Na položené otázky odpovídejte zakroužkováním příslušné odpovědi. U některých otázek dopište odpověď do vyčleněného pole. Na některé otázky můžete (dle pokynů v otázce) uvést i více odpovědí.

1) Pohlaví:

- a) muž
- b) žena

2) Věk:

- a) do 18 let
- b) 19-25 let
- c) 26-35 let
- d) 36-45 let
- e) 46-55 let
- f) 56-65 let
- g) 66-75 let
- h) 76 a více let

3) Nejvyšší dosažené vzdělání:

- a) základní
- b) vyučení
- c) středoškolské maturitou
- d) vyšší odborné
- e) vysokoškolské

4) Rodinný stav:

- a) nezadaný
- b) ženatý/vdaná

- c) rozvedený/á
- d) v partnerství
- e) ovdovělý/á

5) V domácnosti žiji:

- a) sám/a
- b) jen s partnerem, s manželem/manželkou
- c) jen s dítětem/děťmi
- d) s partnerem, manželem/manželkou i s dětmi
- e) jiné – prosím vypište:

6) V současnosti jsem:

- a) zaměstnaný/á
- b) nezaměstnaný/á
- c) na mateřské/rodičovské dovolené
- d) OSVČ
- e) jiné – prosím vypište:

7) Doma chovám: (zde můžete označit více možností)

- a) psa
- b) kočku
- c) papouška
- d) rybičky
- e) hlodavce
- f) plaza
- g) jiné zvíře – prosím vypište:
- h) žádné zvíře

8) Co Vás vedlo k tomu účastnit se zájmového vzdělávání? (zde můžete označit více možností)

- a) chtěl/a jsem smysluplně trávit svůj volný čas
- b) chtěl/a jsem si odpočinout od každodenních povinností
- c) chtěl/a jsem se něco nového naučit
- d) chtěl/a jsem poznat nové lidi
- e) chtěl/a jsem zlepšit své zdraví
- f) jiné – prosím vypište:

9) Díky účasti na zájmových aktivitách jsem získal/a nové přátele.

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nedokážu posoudit
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

10) Účastníte se i jiných zájmových aktivit než této?

- a) ano
- b) ne

Pokud ano, jakých aktivit (i jednorázových) se ještě účastníte?.....

.....

.....

11) Účast na zájmových aktivitách je dle mého názoru účinným nástrojem k udržení celkové životní spokojenosti a kvality života.

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nedokážu posoudit
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

12) Je dle Vašeho názoru v Olomouci dostatečná nabídka zájmových aktivit pro dospělé?

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nedokážu posoudit
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

13) Účast na zájmových aktivitách zlepšuje mé fyzické i psychické zdraví.

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nedokážu posoudit
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

14) Odkud nejčastěji čerpáte informace o zájmových aktivitách (kulturních, sportovních, rukodělných, environmentálních apod.) v Olomouci? (zde můžete označit více možností)

- a) Facebook
- b) internetové stránky
- c) od přátel, známých
- d) plakáty na veřejných místech, letáky
- e) rozhlas
- f) televize
- g) jiné – prosím vypište:

15) Účast na zájmových aktivitách mi pomáhá lépe čelit stresu.

- a) rozhodně ano

- b) spíše ano
- c) nedokážu posoudit
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

16) Jste členem/členkou nějaké zájmové organizace, svazu, klubu, spolku apod. (např. zahrádkářů, kynologů apod.)?

- a) ano
- b) ne

Pokud ano, uveďte prosím, v jakých participujete:.....

.....

17) Které zájmové aktivity pro dospělé dle Vašeho názoru v Olomouci chybí? – prosím vypište:

.....

.....

18) V čem je pro Vás účast na zájmových aktivitách nejvíce přínosná? (zde můžete označit více možností)

- a) odpočinu si od každodenních povinností
- b) setkám se s lidmi se stejnými zájmy
- c) trávím kvalitně svůj volný čas
- d) naučím se něco nového
- e) zlepším své zdraví
- f) jiné – prosím vypište:.....

19. Které bariéry podle vás nejvíce brání dospělým v účasti na zájmovém vzdělávání? (zde můžete označit více možností)

- a) nedostatek času
- b) nedostatek financí
- c) nízká kvalita akcí
- d) nedostatek informací o nabídce
- e) nevhodný čas realizace
- f) nedostatečná propagace konkrétních akcí
- g) jiné – prosím vypište:.....

20. Pokud bych měl/a možnost ovlivňovat veřejné dění v Olomouci, věnovala bych s ohledem na poznávací potřeby a zájmy dospělých větší pozornost:

- a) kulturním akcím
- b) sportovnímu vyžití
- c) environmentálním aktivitám
- d) osvětě v oblasti zdraví
- e) jiné – prosím vypište:.....